

DIALÓG

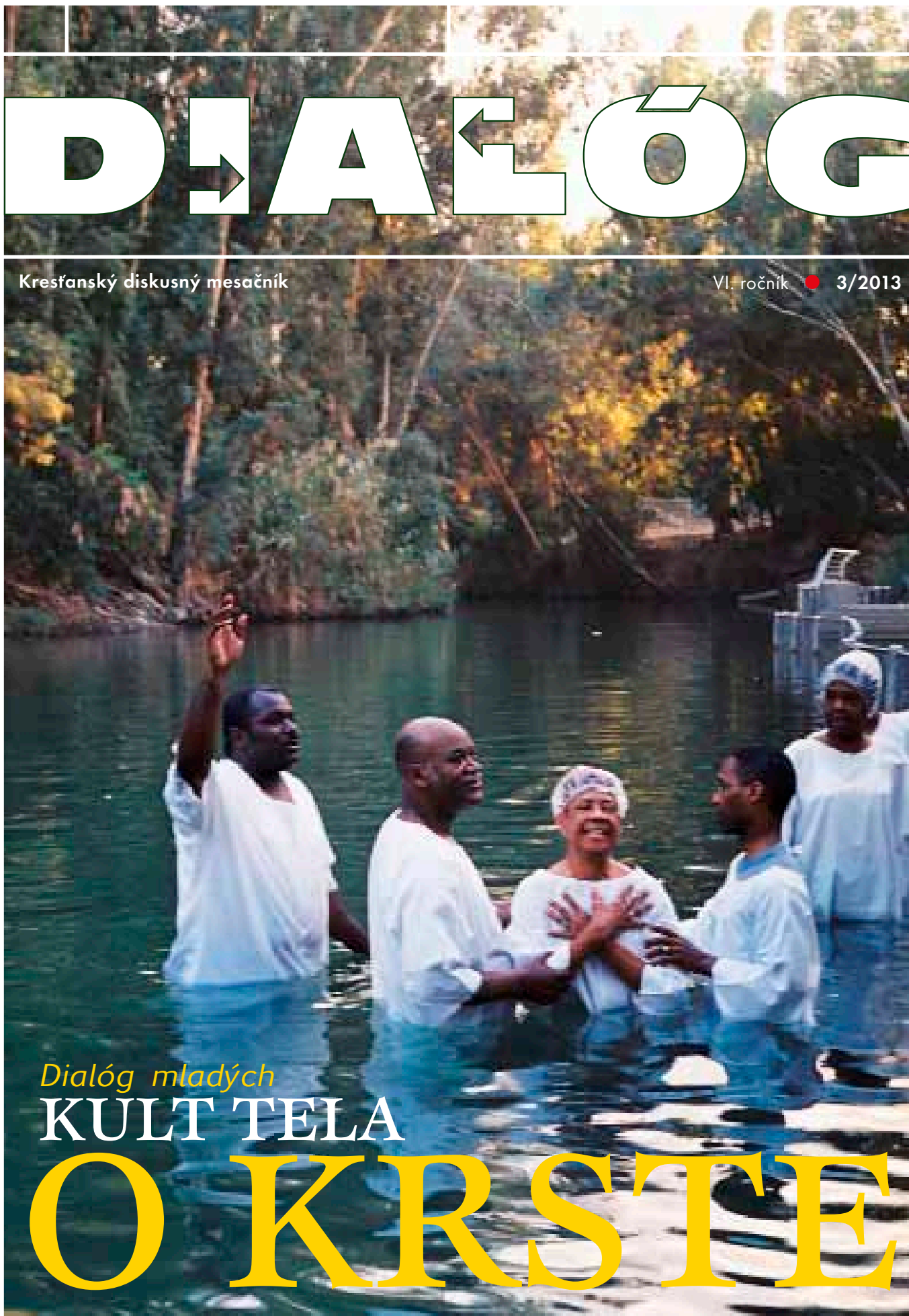
Kresťanský diskusný mesačník

VI. ročník ● 3/2013

Dialóg mladých

KULT TELA

O KRSTĚ

Počúvajte Rádio7 na frekvenciách

103,6 MHz v Bratislave

107,4 MHz v Novom Meste nad Váhom

107,7 MHz v Banskej Bystrici

Na celom území SR cez satelit **Astra 3B** alebo cez internet na **www.radio7.sk**

Vysielame modernú kresťanskú hudbu od domácich i zahraničných interpretov, krátke duchovné povzbudenia, poradenské a diskusné relácie, informácie o dianí vo svete i cirkvi a mnoho iného.

Rádio7 je mediálnym projektom občianskeho združenia TWR media so sídlom:

Banšelova 17, Bratislava

tel.: 02 / 43 41 19 11

č. účtu: 2629010483/1100

Počúvajte nás a podporte naše vysielanie!

Mediálny partner Dialógu

O B S A H

FÓRUM	4
PRI ŠÁLKE... s Jánom Henželom	5
POZDRAV Z CHORVÁTKA Jiří Dohnal	10
O KRSTE Krst Kojencov K. Lundgaard Krst veriacich Š. Evin	12
Z PODVEČERA DO ZBORU	20
ZÁPISKY Z AFGANISTANU por. Marián Bodolló	22
KRÍZA OCHRANCOV MRAVNOSTI Štefan Markuš	26
DIALÓG MLADÝCH Kult tela	27

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky: cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET: 262 104 1859/1100, Variabilný symbol: 1013

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrík, Bohuslav Piatko, Rastislav Števko **Šéfredaktor:** Bohuslav Piatko, bpiatko@internet.sk **Redakcia:** Ľuboslava Straková, Jozef Uhlík, Eva Bechná, Barbara Turčíková (Žilina), Gabriel Gajdos (webmajster), e-mail: gabriel.gajdos@cb.sk **Dizajn a grafické spracovanie:** Martin Piatko

Sídlo vydavateľa, adresa redakcie: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43,

č. tel.: 02 207 11 468 e-mail: svatava@internet.sk, web: www.mediasvatava.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. **Vyšlo:** 15. 3. 2013 **Tlač:** Transmedic Slovakia, s.r.o.

Predná strana obálky: Foto: Ľubo Bechný: Krst v Jordáne

EV: 2670/08 ISSN: 1337-6985

...„a tam ho ukrižovali“ (Lukáš 23, 33–46)

RASTISLAV
BETINA
(Autor je kaza-
teľom CB
v Košiciach,
člen Rady CB.)

Tri kríže na Golgote. Na kríži uprostred sa odohráva najväčšia dráma všetkých čias. Nič väčšie sa doteraz neodohralo a nič väčšie sa neodohrá ani odteraz. To najväčšie, čo sa odohralo doteraz v minulosti, sa odohralo hneď na samotnom počiatku, keď Boh stvoril nebesia a zem, všetko, čo existuje, viditeľné i neviditeľné. To najväčšie, čo sa odteraz odohrá v budúcnosti, sa odohrá na samotnom konci, keď každá ľudská bytosť bude súdená Bohom. Ale ani to, čo sa odohralo na počiatku sveta, ani to, čo sa odohrá na konci sveta, sa nevyrovná tomu, čo sa teraz odohráva uprostred dejín sveta na Golgote. Ten, ktorý stál na počiatku ako Stvoriteľ sveta a ktorý raz bude stáť na konci ako Sudca sveta, zomiera na kríži ako posledný z posledných. Neuveriteľné, nepochopiteľné, absurdné! Veď ako môže Stvoriteľ zomrieť? Len tak, keď tento večný, nestvorený a nesmrteľný Boh sa stane jedným z tých, ktorých sám stvoril. Stane sa stvorenou, časnou a smrteľnou ľudskou bytosťou. A tak sa i stalo. Ale ako môže byť Sudca celého sveta súdený a odsúdený na smrť ako obyčajný zločinec? Len tak, keď tento Sudca vstane zo svojho sudcovského stolca a sadne si na lavicu obžalovaných. Keď si vymení miesto s tými, ktorí sú obžalovaní a odsúdení, aby vzal ich vinu na seba a odpykal ich trest na sebe. A tak sa i stalo.

Čo to pre Ježiša znamená? Akú cenu musí zaplatiť, aby sa on, Stvoriteľ sveta i Sudca sveta, stal Spasiteľom sveta? Evanjelista Lukáš to vyjadruje obrazom tmy. Na poludnie, o dvanástej hodine nášho času nastala v dôsledku zatmenia slnka tma. Ale táto tma má i hlboký symbolický význam. Tma je v Biblii obrazom Božieho súdu. Na Veľký piatok prebieha súdny proces Boha s človekom. Na lavici obžalovaných sedí celé ľudstvo. Všetko zlo, ktoré sa stalo v živote každého človeka, je predmetom súdu. Rozsudok je vynešený a Ježiš v tej chvíli berie na seba celé odsúdenie celého sveta. On, zástupne za celý svet, vstupuje do tmy Božieho súdu. A z tejto tmy zaznie najdesivejší výkrik, aký kedy zaznel v dejinách ľudstva: „*Môj Bože, môj Bože, prečo si ma opustil?*“ Keď Ježiš vstupuje do tmy Božieho súdu, zostupuje na dno ľudského zatratenia. Prežije desivú bolesť oddelenia a opustenia Otcom. Prežije to, čo Biblia nazýva peklom. Veď, čo je peklo? Ježiš hovoril o pekle ako o vonkajšej tme. Byť odsúdený a zatratený znamená byť vyhodený do vonkajšej tmy. To je Boží súd. Vstúpiť do tmy Božieho súdu neznamená nič iné, ako byť vyhodený do vonkajšej tmy. A najdesivejšie na tejto tme je to strašné, nepredstaviteľne bolestivé oddelenie od Boha. Môj hriech, ktorý mal celú večnosť mňa oddeľovať od Boha, oddelil na Golgote Syna od Otca. Ježiš v tej chvíli za mňa i za teba okúsil peklo. Zostúpil do smrti strašnejšej, než si ktokoľvek z nás dokáže predstaviť. To je cena, ktorú musel zaplatiť, aby sa mohol stať Spasiteľom hriešnikov. To je to, čo znamenal jeho kríž pre neho.

Ale čo znamená Ježišov kríž pre mňa, pre nás? Lukáš to vyjadruje druhým obrazom, obrazom chrámovej opony, ktorá sa v hodine Ježišovej smrti roztrhla napoly. To roztrhnutie opony má tiež hlboký symbolický význam. Chrátová opona oddeľovala svätýňu svätých, symbol Božej prítomnosti od ostatných bohoslužobných priestorov. Celé stáročia táto opona pripomínala, že prístup k svätému Bohu je pre hriešneho človeka prísne zakázaný. Ale vo chvíli Ježišovej smrti dochádza k nadprirodzenému zásahu – opona sa roztrhla na znamenie, že odteraz je už všetko inak. Už viac neplatí: Vstup zakázaný! Miesto toho platí: Vstup je voľný! Kristova obeť znamená odstránenie bariéry medzi Bohom a človekom, ktorú vytvoril hriech človeka. Ježiš vstúpil do tmy Božieho súdu, aby som ja mohol vstúpiť do svetla Božej prítomnosti. On vstúpil tam, kde nemusel, aby som ja mohol vstúpiť tam, kde som nemohol. Alebo inak povedané: Tam, kde som mal vstúpiť ja, do tmy večného zatratenia a opustenia od Boha, vstúpil Ježiš. A tam, kde on prebýval od večnosti spolu s Otcom ako Syn, môžem teraz vstúpiť i ja ako dieťa. Miesto, ktoré on opustil kvôli mne, opustil preto, aby ho otvoril i pre mňa. Zatvorené dvere k Otcovi sa vďaka Kristovej obeti otvorili dokorán i pre mňa!

NAPÍSAĽI STE NÁM

www.mediasvatava.sk / bpiatko@internet.sk

AD: Čo je kázanie? (Dialóg 1/2013)

V dnešnej dobe „ľudia dávajú prednosť scénkam pred vyučováním, povzbudzovaniu pred kázáním, dialógu pred hlásaním. Chcú krátke, jednoduché kázne, ktoré nejdú veľmi do hĺbky a nezamerajú sa príliš na Boha, ktorý by potom uberal priestor môjmu Ja“. (Dialóg 1/2013). Pokúsím sa podať svoj pohľad na tento problém zo svojej dlhoročnej kazateľskej činnosti. Ako kazateľ som spravoval zbor, navštevoval rodiny, pracoval s deťmi a mládežou, zastupoval zbor pred úradmi. Avšak dôležité miesto v mojej činnosti mal aj výklad Písma v nedeľu a cez týždeň. V tomto ohľade sa mi stali dôležitými dve zásady, ktoré som časom získal: dbať na *explikáciu*, totiž na teoretický výklad Písma, a na *aplikáciu*, na praktické uskutočnenie nájdenej pravdy.

1. *Explikácia*. – Nemal som zvyk vziať Písmo do ruky, postaviť sa na kazateľňu a kázať ako skúsený rečník. Pravda nie je v Písme na povrchu, je skrytá a musíme hlboko kopať, aby sme ju objavili. John Stott si na tento účel kúpil množstvo kníh, ja som to robil takisto. Z nich sa dozvieme mnoho vecí o texte, o čase jeho napísania, o pojmoch, ktoré užíva, o autorovi a jeho adresátoch. Keď to nerobíme, tak sa iba často opakujeme a opakovaním nudíme ľudí. Musíme objavovať nové pravdy, a tak ľudí povznášať. „Ako kazatelia sme sa mýliť, ale nesmieme sa stať nudnými, lebo to zabíja“ (J. O. Makuš).

2. *Aplikácia*. – Pravda je skrytá a musíme sa k nej prekopať. Nie je však len v zemi, je aj na povrchu ako strom a nesie ovocie. Preto musíme o ňom nielen prednášať, ale ho aj užívať. Náš život je „sladké s horkým pomiešané“ a poskytuje nám denne mnoho príležitostí, aby sme brali rôzne druhy plodov, jedli ich a získavali uzdravenie a silu pre prácu. Je ako nemocnica, v ktorej nám lekári poskytnú spoľahlivý liek na odstránenie porúchaného zdravia. Áno, lekár nám povie odborne potrebné veci, ako choroba prichádza, aký kaz zapríčiniť, ale hlavne nám pomôže stať sa zase zdravým človekom, ktorý je schopný pracovať a slúžiť druhým. Kazatelia nie sú na to, aby ľudí iba poučovali,

ale aby svojim poslucháčom umožnili prísť k Lekárovi, ozdravieť a s radosťou robiť svoju prácu. Keď som si takto ujasnil prístup k textu, ktorý som chcel na kazateľni vykladať, rád by som na jednom príklade znázornil to, ako som postupoval ďalej, a to na príklade *Svadby v Káne Galilejskej* (Jn 2,1–11).

Musel som najprv premýšľať, ako *stanoviť tému*. Bola tam svadba, teda príležitosť pre radosť, ale minulo sa víno a tak sa radosť pokazila. Ježiš však prišiel k nám na to, aby nám radosť navrátil, a tak premenil vodu na víno. Pravda, len tak, že obsluhujúci poslúchali, čo Ježiš prikazoval. Tak sa mi z toho všetkého zdalo, že najlepší nadpis by bol: „*Ježiš – darca radosti*“. Bežne si ľudia myslia, že „Ježiš nám berie všetko najkrajšie“, ale tu vidíme, že robí pravý opak: dáva nám nad mieru všetko najlepšie.

Potom som musel *rozvíjať tému* radosti. Najprv som videl, že začiatok celej udalosti bolo to, že „sa minulo víno“ (v.1–3). Dal som teda meno prvej časti „*Pokazená radosť*“. Vtedajší ľudia žili veľmi skromne a na svadbe si to chceli vynahradiť. Všetci pozvaní prišli s tým, že bude hojné pohostenie. Aj sa to tak začalo a zrazu: minulo sa víno.

Druhá časť (v. 6–10) hovorí o tom, že Ježiš premenil vodu na víno. Pomenoval som to: *Obnovená radosť*. Ježiš nariadil služobníkom, aby naplnili nádoby vodou, ktorá sa premenila na víno, čo potvrdil starejší. Tu bolo treba vysvetliť, že to vlastne neboli malé nádoby, ale kade, v ktorých sa obradne umývali ženich a nevesta i účastníci svadby, lebo každá mala „dve či tri miery“ (v. 6). Grécke slovo je „metrétés“, čo označovalo mieru asi 40 litrov. Dve miery dali spolu 80 a tri 120 litrov, čiže priemerne 100 litrov. Spolu 6 kadí dalo 600 litrov, čo bolo neslýchané. – Ježiš obnovuje radosť takou mierou, že sa to so starou nedá ani zrovnať.

Tretiu časť (v. 3–5) som nazval *poslušná radosť*. Bola to obnovená a rozmnožená radosť, ale prišlo sa k nej poslušnosťou Ježišovi. Skúsila to najprv jeho Matka Mária. Prišla k nemu a oznámila mu iba: „Vína ▶

nemajú“ (v. 3). Asi si myslela, že Ježiš to jednoducho pochopí a pomoc ihneď poskytne. Lenže Ježiš matku oslovil „žena“ (nie žena) a pýtal sa: „Čo ja a ty máme (spoločného)?“ Malo to ten význam: „Nechaj ma na pokoji!“ Jeho čas ešte neprišiel, keď pravé víno dá svetu vo svojej krvi. Týmto nechcel matku ponížiť, len ukázať, že „si viacej ctí Otca na nebi ako matku na zemi“. Jeho postavenie Mária inštinktívne porozumela a riadenie veci prenechala jemu, keď posluhujúcim povedala: „Urobte všetko, čo vám (on) povie“ (v. 5). Keď poslúchli, stal sa zázrak. Starejší to potvrdil tým, že povedal: „Ty si zachoval dobré víno až doteraz“ (či pre terajší čas /v. 10/). Svadba bola obnovená, radosť prevýšená, ale šlo to iba poslušnosťou.

Takýmto spôsobom som sa usiloval pochopiť text a v uvedených udalostiach uvidieť *príklad pre dnešných ľudí*. Zažívajú aj oni mnohé sklamanie, ale je tu Ježiš, ktorý radosť nielen obnoví, ale aj prevýši. Pravda, čaká na našu poslušnosť, aby sme v jeho krvi videli pravé víno, ktoré nám dáva najväčšiu pomoc pre časnosť i pre večnosť.

Keď som sa takto zahĺbil do textu a našiel jeho pravý význam, potom som hľadal jeho podobné, alebo tie isté skutočnosti v našom bežnom živote. V každej časti som pripojil aj niekoľko skutočných udalostí ako príklad pre naše správanie. Aj keď som neužíval len udalostné texty, ale aj príležitostné, systematické či tématické, šlo mi vždy o to, aby som hlásal evanjelium – dobrú správu s poukazom na to, že v Ježišovi máme vysloboditeľa zo všetkej skazy, ak sa mu s celou pravdivosťou odovzdáme ako jeho služobníci. Nehovorím, že sa mi to každú nedeľu podarilo. To záviselo aj od nadchnutia Svätým Duchom, ktorému som nie vždy otvoril celé dvere. Ale nezažil som ani to, aby mi niekto bol povedal, aby som nechal také výklady a začal hovoriť bez Biblie a s dôrazom na naše Ja. Zažil som aj to, že mi za slovo niekedy niekto aj poďakoval, lebo že jemu sa stalo v minulých dňoch to isté, o čom som hovoril. To mi bolo potešením, ale nie pýchou.

Ludovít Fazekaš, Levice

PRI ŠÁLKE S... JÁNOM HENŽELOM...

sa BOHUSLAV PIATKO porozprával

O KAZATEĽOCH, KAZATEĽSTVE A KÁZANÍ

Pozrime sa na úvod na kazateľské povolanie. Kazatelia pracujú a žijú v zborových domoch. Niekedy, keď počujem ich kázne alebo s nimi rozprávam, mám pocit, že žijú v laboratórnych podmienkach, tak trochu odtrhnutí od reálneho sveta, v ktorom žijú ostatní ľudia. A ako od pracovníkov z laboratória potom znejú aj ich kázne. Možno je to len môj pocit? Ale, uvedomuješ si to aj ty? Ak áno, čo s tým?

Môže to byť a asi to nie je len tvoj pocit a tvoj pohľad. Ale na to, myslím si, neexistuje jednoznačná odpoveď. Samozrejme, prostredie, v ktorom žijeme a pracujeme vplýva na nás, rovnako, ako na iných, ktorí pracujú v inom prostredí. Tomu sa veľmi zabrániť nedá. Samozrejme, spôsob života kazateľa je veľmi odlišný od spôsobu života

iných ľudí. Každé prostredie formuje človeka po svojom. Tomu sa nedá zabrániť. Ale, čomu by sme sa my kazatelia mali brániť je to, aby sme nežili v laboratórnych podmienkach, ale aby sme sa snažili v čo najväčšej miere byť v kontakte s okolitým svetom. Aby sme žili s problémami, ktoré okolie prináša rovnako, ako tí, čo ich v každodennom živote musia riešiť. A to hodne závisí aj od cirkevného spoločenstva – aby sa kazateľ pohyboval „obutý“ v ich topánkach. Kazatelia a farári vôbec sa do reálneho života dostávali cez pastoráciu. Tým, že navštevovali, prišli do domácností, hovorili s ľuďmi o ich zážitkoch i problémoch, nechávali sa do nich vtiahnuť, sa dostávali do reality života. Musím priznať, že od tohto sa dnes akosi ustupuje, a to je škoda. Myslím si, že chyba je na oboch stranách. ▶

ŤAŽKO JEDNOZNAČNE
POVEDAŤ,
ČI SÚ TO KAZATELIA,
KTORÍ O PASTORAČNÉ
NÁVŠTEVY RODÍN
NEMAJÚ ZÁUJEM,
ALEBO SÚ TO ĽUDIA,
KTORÍ NEMAJÚ ZÁUJEM
O TAKÉTO NÁVŠTEVY.

Dnešní ľudia si chránia svoje súkromie a častejšie ako v minulosti zaujímajú postoj: Môj dom, môj hrad, nestarajte sa do mňa, veď do kostola chodím ja, aj moja žena, aj moje deti. A do mojich problémov nikoho nič nie je. No napriek tomu, by sme my, kazatelia, niečo s tým robiť mali, lebo potom je to tak, že kazateľ, ktorý je celý týždeň neviditeľný, je v nedeľu nezrozumiteľný. Samozrejme, kazateľ by mal sledovať aj to, čo sa deje mimo cirkevného prostredia - v spoločnosti, v politike, kultúre... mal by čítať aj svetskú literatúru, poznať filmy, ísť do divadla, proste, poznať kultúru, ktorú vytvára spoločnosť... Existujú mnohé exaktné výskumy o tom, prečo mnoho kazateľov nevie kázať - nuž jednoducho preto, lebo nečítajú beletriu, nečítajú poéziu... Priznám sa, že tu mám aj ja veľké podľznosti. Básnik je ten, kto sa hrá zo slovom, s metaforou a kazateľ by sa síce nemal hrať so slovom, ale mal by byť majstrom slova. No na obranu kazateľov, že nie sú až tak odtrhnutí od sveta treba povedať aj to, že majú manželky, ktoré sú zamestnané mimo cirkvi. A cez svoje manželky a ich problémy sa dostávajú do priameho kontaktu s každodenným životom bežných ľudí. To v minulosti nebývalo.

Kazatelia teda sú na „pulze dní“...

Sú, alebo nie sú. Môžu byť, ak im na tom záleží, ale nemusia byť, ak sa uzatvárajú len do cirkevného života.

Možno to bude znieť kacírsky, ale myslím si, že nie je dobrým kazateľom ten, s ktorým sa dá rozprávať len, zjednodušene povedané, o Bohu.

To je nielen problém rozhovorov, ale aj kázni. My musíme prinášať nemenné Božie slovo do neustále sa meniaceho prostredia prostriedkami, ktorým svet rozumie. Nemu-

ThDr. Ing. JÁN HENZEL, PhD.

Komunistické úrady mu znemožnili štúdium na teologickej fakulte, tak vyštudoval na Vysokej škole ekonomickej v Bratislave. Potom pracoval 12 rokov ako analytik výpočtového strediska. V roku 1991 sa stal kazateľom Cirkvi bratskej v Leviciach, kde doteraz žije. Teologické štúdium získal na London School of Theology. V súčasnosti je predsedom Rady Cirkvi bratskej a odborným asistentom Katedry teológie a katechetiky. Je ženatý a má 2 dospelé deti.

sím hovoriť len o Bohu, môžem hovoriť o všetkom možnom, ale Boha by malo byť z nás cítiť.

To hlavné, o čom chceme hovoriť je kázania. Aj v súvislosti s článkami, ktoré sme nedávno, dosť jednostranne, uverejnili v Dialógu. Jednostranne preto, lebo sme so zámerom vyvolať diskusiu, hovorili len o význame tzv. výkladového kázania, s ktorým mnohí môžu a iní nemusia súhlasiť. Ty si zástancom práve takého typu kázanie. Prečo?

Nie je to teologická odpoveď. Je to moja odpoveď: Tak som chcel kázať. Počas svojich štúdií a ciest som počul desiatky kazateľov, ktorí kázali takto a desiatky iných, ktorí kázali inak. Mňa nadchýnal tento typ kázania - výkladový.

Prečo?

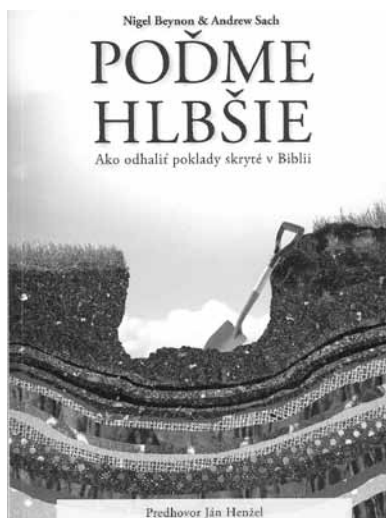
Keď kazateľ vezme nejaký text Písma, tak musí vedieť, že to je Božie slovo a že keď ho objasňuje a aplikuje na seba, tak to je to poslanstvo,

ktoré musí priniesť iným. Jedna z definícií kázne je, že to „je pravda skrze osobnosť kazateľa“. Kázeň nemôže byť len niečo také, že z Biblie sa nejaký text prerobí práva poslucháčom. Takéto ponímanie prináleží učiteľom alebo prednášateľom, nie kazateľom. Text, ktorý si vyberiem z Písma musí prejsť cez moju myseľ, cez celú moju bytosť a až tak ho môžem ponúknuť poslucháčom. A to je to, čo oslovilo mňa a stalo sa mojim životným mottom: On ustanovil skúmať Božie slovo, konať/žiť ho a učiť iných. Akékoľvek preskočenie niektorého z týchto krokov spôsobí, že sme neúčinní. Prúd kazateľov zastávajúcich tento typ kázania je veľký, dokonca vzrastajúci, predovšetkým v Amerike, ale čiastočne aj v Európe. Tam, kde sa verne káže Božie slovo, tam počuť Boží hlas.

Keď sa toto nedeje, tak z kazateľní zaznievajú príbehy, rozprávania a čo ja viem, čo ešte, len nie kázne. Ujo Eudo Fazekaš bol jeden z prvých vo vtedajšom Československu, ktorý na kazateľne s týmto prišiel, hoci, do istej miery, sa o toto usiloval už jeho predchodca v Leviciach kazateľ Ondrej Markuš. Tento typ kázania k nám prinášali predovšetkým zahraniční kazatelia už koncom 60. rokov minulého storočia. Spomeniem aspoň najvýraznejšieho z nich a veľkého priateľa Slovenska Davida Jackmanna. No a ja som spriaznený s týmito ľuďmi a týmito prúdmi, sledujem a počúvam ich kázne i teoretické úvahy. Neabsolvoval som kurzy kázania. Ja som len sedel pred kazateľňami. Napríklad, pred kazateľňou môjho prvého učiteľa Ľudovíta Fazekaša.

Pokiaľ ide o výber tých článkov v Dialógu - pohľadili ste mi dušu a som zvedavý, akú budú mať odzvu, či dakto zareaguje na vašu výzvu zapojiť sa do diskusie. Viem, že nie každý sa s takými názormi a argumentmi stotožňuje. Sú konzervatívne, ale mne sú blízke, takže som asi aj ja konzervatívny.

Ale my v cirkvi vedíme aj diskusie na tieto témy. Už po piaty raz organizujeme konferenciu „Máme čo zvestovať“. Minulý rok sme mali už druhý raz seminár o zvestovaní. Tam nemáme prednášky, ale snažíme sa dva dni prakticky re-

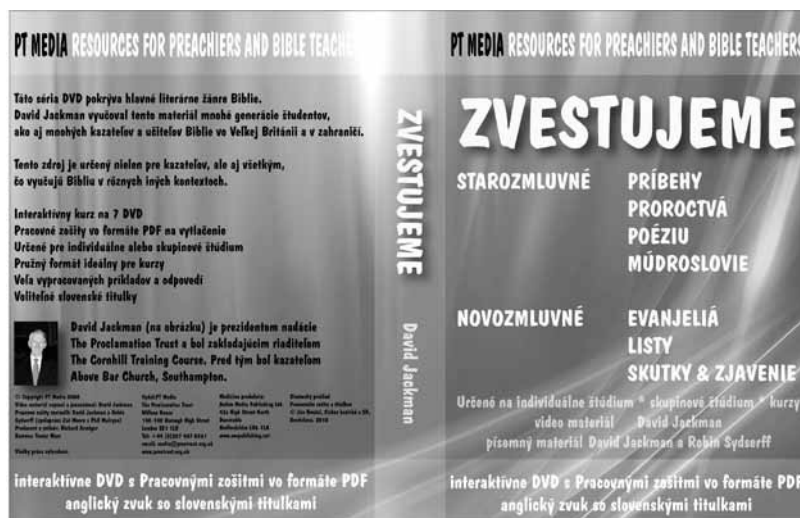
alizovať to, o čom sa prednáša na jarnej konferencii. Tieto diskusie pokračujú medzi niektorými prakticky nepretržite. Pred niekoľkými rokmi sme preložili a vydali interaktívny kurz o zvestovaní rôznych biblických žánrov, minulý rok sme vydali publikáciu „Poďme hlbšie“.

Akú úlohu má na bohoslužbách a v kázni zohrávať text Písma?

Kázeň môže byť dobrá len taká, ktorá sprostredkúva hlavnú myšlienku čítaného textu z Biblie. Pekné kázne môžu byť aj iné. Ale ja som presvedčený o tom, že to, čo Boh hovoril voľakedy, napríklad Mojžišovi, neskôr Korintanom, Filipanom, to hovorí aj dnes, napríklad Slovákom v Prešove či v Bratislave. Našou úlohou je ten odkaz, tú myšlienku priblížiť v našej reči, vložiť ju do prostredia, v ktorom žijeme. Ale podstata zostáva tá istá, tá sa nemení a nemožno ju nijako inak interpretovať.

Je mojou chybou, že dakedy, keď manželka nejde na bohoslužbu spýta sa ma, o čom bola kázeň, viem vyrozprávať jej obsah, ale neviem povedať o čom bola?

Pred sto rokmi sa istý vynikajúci metodistický kazateľ poťažoval, že kázanie je v kríze. Svet kázňam už neverí. Bojím sa, že dnes by sme to museli opraviť na „KÁZANIE JE V KRÍZE, CIRKEV KÁZŇAM NEVERÍ.“ Obávam sa, že mnohí kazatelia uverili tomu, že kázanie, ako jed-

noduchá verbálna komunikácia biblických myšlienok, zámerov je v dnešnej dobe neúčinná, že to už dnes nefunguje. A tak treba využívať iné prostriedky – obrázky, videoklipy a iné barličky. No ale, keď kazateľ, farár neverí v silu biblického slova, ako mu môže uveriť poslucháč?! Na druhej strane sa obávam, že aj cirkevné prostredie dnes uverilo, že verbálna kázeň je o ničom, že ju treba nahradiť niečím iným. Neexistuje na svete roľník, ktorý by drel na poli, keď sadí alebo seje, aby to robil s tým, že neverí, že z toho bude úroda.

Vypracovať si kázeň, ktorú poslucháči počujú z kazateľne je len na prvý pohľad to „najľahšie na svete“. Pripraviť si kázeň je ťažká, veľmi ťažká duševná a duchovná robota. A to môžem povedať po mnohých rokoch mojej kazateľskej praxe. Ešte stále je to pre mňa náročná a ťažká práca. A pritom, ja som stratil vieru v kázeň, v slovo, ktoré mám predniesť z kazateľne. Mnohokrát, keď idem kázať do nejakého zboru, je daný text, na ktorý si mám pripraviť kázeň. Niekedy sú to hodiny hľadania do steny: Čo, Pane Bože, čo nové, čo iné mám povedať na tento stovkykrát kázaný text...? To sú hodiny modlitieb a vkladania sa celou bytosťou do textu, prežívanie textu – čo a prečo chcel Pavol tým Filipanom povedať a čo a prečo mám ja povedať tým Levičanom, Prešovčanom... A keď to pochopíš, tak sa myšlienky rozbehnú a už to ide. Ale to nikto nevidí a ani to nehovorím preto, aby nás dakto ľutoval... ale aj

tu platí: Nie všetko, čo je v sklade, je aj vo výklade. No, napokon, to poslucháčov asi ani nemusí zaujímať... Sú kazatelia veľmi obdarovaní schopnosťou interpretácie prežitého Božieho slova a sú aj iní – majstri slova, ktorí majú pekné kázne, po ktorých je človeku dobre. Ale, či kázne sú dobré...?

Ja mám vypracovanú aj určitú metodiku, ako získať spätnú väzbu, ako si overiť, či som iba rozprával, alebo som oslovil a aj dačo povedal. Určite nie si jediný, ktorý po kázni vie vyrozprávať jej obsah, ale nevie o čom to bolo. Ťažko povedať, kto je na vine – či kazateľ a kázeň, alebo poslucháč. Určite sa každý kazateľ snaží naplno odovzdať poslucháčom to, čo chce povedať, ale aj poslucháč sa snaží naplno vnímať, čo mu chce kázeň povedať a nie vždy sa tieto snahy stretnú. Spomínam si na jednu príhodu, ktorú rozprával jeden anglický kazateľ. Išiel v pondelok po dedine, uvidel svoju cirkevníčku na dvore, ako vešia prádlo. A spýtal sa jej, ako sa jej páčila nedeľná kázeň. Odpovedala, že bola výborná. A tak sa jej spýtal, o čom bola. A ona nevedela. No po chvíli povedala: Viete, pán farár, so mnou to bola také ako s týmto prádлом. Po vypratí je čistejšie. Ale je to to isté prádlo, čo bolo včera, pred týždňom, pred mesiacom, len prešlo vodou a mydlom a je čisté. Aj ja som čistejšia. Nuž, ak sa toto stane poslucháčovi, ak sa takto bude po kázni cítiť, nemusí vedieť ani obsah kázne, ani o čom bola. ►

Čo si ty, ako kazateľ, predstavuješ pod pojmom „vedieť osloviť“. Zaoberáš sa niekedy týmto aspektom kázne? Máš po kázni pocit, že si oslovil ľudí?

No – poviem úprimne, ten pocit vždy po kázni nemám. Ale pred kázňou, (nehovorím, že pred každou) cítim, že nielen, že chcem osloviť, ale že aj mám čím. Po kázni prídu iné myšlienky: Mal som čím osloviť, ale – oslovil som, povedal som to dostatočne jasne, vystihol som slovami to, čo som chcel povedať...? Nemal som veľa hlušiny? To sú mnoho razi veľmi trýznivé otázky, ktoré sa rútiť hlavami mnohých kazateľov pri nedelňách obedoch.

Ale tu sú dve roviny: Jedna je vedieť osloviť „oslovených“ teda veriacich a druhá je, vedieť osloviť tých, čo prídu, lebo hľadajú, ale veľa toho o Bohu nevedia. Možno treba hľadať iné prostriedky na oslovenie v Bratislave a iné v dedinskom prostredí. Zohľadňuješ to v príprave?

Vždy si uvedomujem dopredu, kam idem kázať. V akom prostredí, v akej kultúre žijú ľudia, ktorým idem kázať. Uvedomujem si to vždy, nie som si istý, či sa mi to vždy aj podarí. Obdivujem Daniela Pastirčáka, ktorý vie osloviť bratislavskú kultúrnu societu. Vie hovoriť ich jazykom, alebo jazykom, ktorému oni rozumejú. To je veľký dar. Každý kazateľ, mňa nevinímajúc, musí počítat s tým, že na bohoslužby príde niekto, kto o Bohu veľa nevie, iba Ho hľadá. No zároveň sa prihovára tým, ktorí s Bohom žijú v každodennom živote. Uvedomovať si to je dôležité z viacerých dôvodov. Ak s tým kazateľ neráta a nepripravuje sa na kázeň v tomto duchu, tak svojím vystúpením skôr odstraší ako priláka. Ale tu sa nedá povedať žiadne pravidlo. Nieкто je obdarovaný a vie takto postaviť kázeň viac, iný menej. Ale
ŽIADEN KAZATEĽ BY NIKDY NEMAL ZABUDNÚŤ – VŽDY MÔŽE PRÍSŤ NEVEDIACI HLADAJÚCI.

Ale, myslím si, že to, či hľadajúci, neznámy príde a zostane, alebo už nikdy viac nepríde, nezávisí len od kázne. Mnohí z nich prichádzajú so známymi z cirkevného prostredia,

ktorí ich na bohoslužby pozvali. Takže dačo už asi vedia, uvedomujú si, čo ich tam čaká. No podstatnejšie je, že vie niečo o tom, kto ho pozval – ak svedčí dobre svojím životom. Aj celková atmosféra v zbornici robí veľa, to či si iní ľudia všimnú prichodiaceho neznámeho, ako sa k nemu správajú... to všetko sú faktory schopnosti osloviť. Takže – mám pocit, že to nie je len o kázni.

Vždy som na kazateľoch obdivoval, že pri istých, pravidelne sa opakujúcich príležitostiach (Vianoce, Veľká noc a ďalšie sviatočné cirkevné dni) kázate vlastne dookola o tom istom texte. Ako to robíš ty? Máš ešte v zálohe niečo nové, iné, niečo čo ešte nebolo povedané?

Mal som vo fabrike jedného kolegu, ktorý sa tiež nevedel vynačudovať, o čom môže taký kazateľ každú

Hlavnú myšlienku. To sú niekedy tie hodiny pozerania do steny. Ak to kazateľ nenájde a nesformuluje si, ako to povedať, tak mu dosť ťažko budú poslucháči rozumieť. Veď pri kázni sa vety len tak valia jedna za druhou, a keď nie sú jasné a nedopracujú sa do určitého bodu, zostávajú veci nevy povedané a nezrozumiteľné. Aj po rokoch praxe mám a dodržiavam určitú štruktúru, stavbu kázne. Úplne klasicky, ako je výstavba literárneho diela, ukladať tehlu za tehlu až k rozuzleniu. Teda k tomu, čo skrze mňa Písmo hovorí.

Na záver, možno po tom všetko, čo sme povedali naivná otázka: Prečo sa stať kazateľom?

Skôr by som povedal, že to je veľmi vážna a zásadná otázka. Pokúsím sa odpovedať. Prečo...? Preto, lebo na tejto zemi nemáme väčšiu

---

Kazateľ, ktorý je celý týždeň neviditeľný, je v nedeľu nezrozumiteľný.

---

nedeľu, 20 rokov, 30 rokov kázať. Pre bežné kázanie to nie je až taký veľký problém, lebo my nemáme určený liturgický rok. Viac-menej máme v tomto voľnosť. Pokiaľ ide o sviatky, ja som ich vždy v kázňach rešpektoval. A vyrábal som si tým problém. Každý čaká, že na Vianoce to bude niečo o narodení Krista, na Veľkú noc o vzkriesení... Čo sa tam dá ešte povedať... rok čo rok... Niekedy som sa tieto biblické pravdy usiloval ľuďom dokazovať, inokedy som sa snažil rozprávať o tom, že ak je to tak, aký to má pre mňa osobne zmysel, v ďalších kázňach som sa snažil hľadať povzbudenie... Ale priznám sa, že toto nie sú jednoduché prípravy pre kazateľov.

Máš nejakú metodiku prípravy kázne?

Človek sa musí najskôr dostať k hlavnej myšlienke textu, o ktorý sa opiera. Nie nejakú myšlienku.

a krajšiu úlohu, ako hlásať ľuďom, kto je Boh, kto sme my, čo od nás Boh očakáva, akými nás chce mať. Zmyslom života každého človeka je nielen to, čo robí, ale aj to, či vie, čo robí. Tým nezhadzujem ostatné povolania, lebo o Bohu svedčíme predovšetkým svojím životom.

Väčšina kazateľov v Cirkvi bratskej prešla z iného zamestnania do kazateľskej služby...

...aj ja...

Prečo si sa stal kazateľom ty? Aspoň v skratke – tvoj osobný príbeh.

Ja sa hrdo hlásim k tomu, že mojím duchovným krstným otcom (lebo Otec je v nebesiach) je Ľudovít Fazekaš. Prišlo to v 1969. roku pri známom prebudení na Hrbe, na ktoré mnohí spomínáme. Tam som osobne oddal svoj život Pánovi Ježišovi. Mal som 15 rokov. Vlastne od vtedy sa datuje môj blízky vzťah

s „Ujom Ludom“ a ten sa postupom času stále zintenzívňoval. Aj vtedy, rovnako ako teraz, bol v cirkvi nedostatok kazateľov. Ja som už ako stredoškólak vážne rozmýšľal o tom, že sa stanem kazateľom. On ma v tom podporoval a zároveň ma viedol k tomu, aby som sa učil jazyky, pretože vtedy existovala kvalitná teologická literatúra len v cudzích jazykoch. Hovorilo sa, že druhým materinským jazykom pre každého teológa je nemčina, tak som sa na to dal. Bol to L. Fazeškaš, ktorý ma po nemecky naučil. A naše učenie bolo zároveň ďalším dôvodom na to, aby sme spolu strávili veľa času, okrem množstva iných príležitostí a rozhovorov. Otvorilo mi to bránu k čítaniu nemeckej odbornej literatúry. Občas sme čítali spolu a neraz aj škrípali zubami nad tým, čo sme čítali. Jedného dňa pri takomto čítaní mi povedal: Mal by si sa naučiť po anglicky. V angličtine je kvalitnejšia literatúra. A tak sa stal aj mojím prvým učiteľom angličtiny. A vo všetkom mojím učiteľom teológie. On bol mojím vzorom nielen po profesionálnej stránke ale aj osobnostne. – Takým keby som raz bol... sníval

som. Prihlášku na štúdium teológie som síce podal, ale ešte pred prijímacími pohovormi som dostal oznámenie, že nie je v súlade so záujmami socialistického štátu, aby mladý človek študoval teológiu. V tom, čo sa dialo neskôr bolo iste Božie riadenie. Môj triedny povedal: Daj, toto zahodíme do koša, nebudeme spomínať žiadnu teológiu a choď študovať inde. A tak som sa dostal na ekonomickú fakultu. Až neskôr som sa dozvedel, že si z toho dokonca spravili aj zásluhy, lebo sa rozprávalo po Leviaciach, na okresnom výbore strany a všelikde inde, ako zachránili mladého človeka pred teologickým tmárstvom a preorientovali ho na štúdium socialistickej ekonómie. Treba povedať, že vtedajšie štúdium ekonómie bolo považované za politické štúdium. Ja som však štúdium teológie neopustil, aj keď to bolo neoficiálne. Študoval som a robil som aj nejaké skúšky v rámci cirkvi v Prahe, absolvoval som rôzne ilegálne teologické kurzy s lektormi, ktorí sem prichádzali zo zahraničia. Až po revolúcii, v roku 1990 som sa stal kazateľom a v 92. roku som išiel do Londýna

na teologickú školu na rok aj s rodinou, kde som napokon získal úplné teologické vysokoškolské vzdelanie, ktoré mi potom otvorilo dvere k ďalším štúdiám až som v roku 2001 ukončil štúdiá teológie doktorátom.

Vieš povedať dačo špecifické o svojom rozhodnutí stať sa kazateľom, alebo zostaneme pri tej základnej odpovedi?

Ja som dosť racionálny človek a nemám žiadne mystické zážitky. Bol som ešte študent, keď som si uvedomil, že to, čo je napísané o Ezdrášovi (Biblia, Stará zmluva), tak trochu platí aj o mne. Píše sa tam: On ustanovil svoje srdce skúmať, činiť a učiť v Izraeli zákon Hospodinov. Od vtedy stále verím tomu, že preto chodím po tejto zemi, aby som robil toto – skúmal Božie slovo, žil a konal podľa neho a učil tak žiť aj iných. Dnes učím na katedre teológie a katechetiky a kážem v zboroch našej cirkvi. A tak budem robiť, kým mi Pán Boh dych dopraje. Tým nemám na mysli pôsobenie na katedre. Inej cesty pre mňa niet. ■

Z DENÍKU JEDNOHO MISIONÁŘE II

ROVINJ 6. 11. 2003

JIŘÍ DOHNAL
(Kazatel-misionár, pôsobí v zbere
Letničnej evanjelikálnej cirkvi
v Rovinji, ktorý založil.)

Praskl mi biceps a šlachy na pravé ruce. Ne úplně, ale na 60%, jak prý ukazuje ultrazvuk. Hrál jsem si s Matyášem, vyhazoval ho do vzduchu a nějak špatně jsem ho chytil a najednou prásk... Stalo se to 17. 10. Teď chodím denně na rehabilitace do místní nemocnice. Opatrně plavu v bazéně - úplně sám, takže mám čas se modlit a přemýšlet při tom.

Napadlo mě několik věcí: Pro zdravé a prozřetelné zacházení se svým časem a energií a taky pro zdravou sebereflexi je nezbytné, abych si určoval roční, měsíční, týdenní i denní priority - cíle. Ať už osobní, rodinné, nebo sborové.

Musím si určit, čeho chci v tom roce dosáhnout na všech úrovních svého života. Tento cíl musí být měřitelný a dosažitelný. V průběhu roku pak můžu sledovat, zda se k těmto cílům přibližují, nebo o nich jen mluvím.

Dále mi Pán ukázal starou známou věc, že nezáleží jen na tom, mít správné cíle. To samo o sobě ještě nezajišťuje úspěch, ani to není známkou nějaké spravedlnosti a duchovnosti. Dva lidé můžou usilovat o stejné svaté cíle, ale jejich motivy se od sebe můžou lišit jako nebe a peklo. Snadno bych mohl toužit po probuzení a početním růstu sboru proto, abych se

ujistil, že je Pán ještě pořád s námi a pak bych byl jako Židé v poušti, kteří žádali znovu a znovu důkazy Boží přítomnosti, podobně jako to „*plemeno zmijí*“ v době Pána Ježíše, které žádalo znamení z nebe a kterým Pán Ježíš řekl, že jsou „*pokolení nevěrné a převrácené*“ a že žádné znamení nedostanou, „*jen znamení proroka Jonáše.*“

Taky bych mohl toužit po probuzení pro pocit zadostiučinění vůči našim odpůrcům. A pak bych byl, jako ti, co odečítali svůj význam, svou spravedlnost, duchovnost z toho, že se jim démoni poddávají. Na soudu bych se pak naivně dožadoval vstupu do věčné blaženosti, protože jsem přece v Jeho jménu dělal to a to a tam to a místo uvítání bych se dočkal Pánových slov: „*Neznám tě...*“

Taky bych mohl toužit po probuzení proto, aby to probuzení rozptýlilo nudu, únavu, nezajímavost a stereotyp, které čas od času ve službě prožívají všichni pastoři. A pak bych byl jako Herodes, který si pletl Ježíše s cirkusovým kejklířem. Ježíš pro něj neměl jediné slovo.

Taky můžu toužit po probuzení proto, abych znovu nabyl dobrého pocitu, že to přece jen umím, že přece jen vím jak na to, že přece jen patřím mezi ty, které mají *zvláštní* pomazání a zjevení. A které si Pán

zvláště používá. Cítil bych jistotu, měl vysoké sebevědomí, mohl bych vystupovat v autoritě a blahosklonně bych se díval na ty, kteří o mně pochybovali a snižovali mě. Považoval bych se za šťastlivce, který na to kápl a teď „frčí“ až se mu za patami práší. Česká, slovenská i chorvátská církev by zírала a já bych měl publikum.

Tak tohle všechno jsou směsi přirozených motivů obyčejného chudáka, který ačkoli zná Pána, stejně stává na písku, stejně usuzuje na to *kým je* z toho, co dělá a to *jaký je* odečítá z toho, jak to dělá. Jen si neklade otázku, proč to dělá. Anebo si ji klade, ale odpovídá si na ni z učebnice křesťanské etiky: „Abych oslavil Pána,“ a ne ze srdce. A přitom ale pase sám sebe, přikrmuje své osobní pochybnosti, nejistoty, tápání a pocity ukřivděnosti tím, co není jeho dílem, ale dílem „*milosti jemu přítomné.*“

Kdybych dovolil, aby mne tyto motivy naplnily a staly se zdrojem síly a vedly mne k usilování o svatou věc jako je probuzení, pak by to byl pochod náboženského sobce, který **usiluje o svaté věci, aby je zneužil ke svému vlastnímu prospěchu.** A to je svatokrádež. Ukradneme Bohu církev, aby nám sloužila k uspokojení vlastních potřeb, k rozptýlení vlastních nejistot a pochybností. Nasytíme svůj hlad po významu a důležitosti tím, že pozřeme církev. Získejme sebevědomí tím, že se staneme vůdci lidí. Oni nám budou důvěřovat, budou nás poslouchat, následovat nás a my se pak můžeme cítit jako velicí, důležití, zodpovědní, silní a moudří. A když oni naši „parazitující službu“ neoceňují, nebo dokonce odmítnou, urazme se, zahořkneme, pohrdeme a trucujeme! Možná se někdo z nich připlazí, aby nás chlácholil a přemlouval k návratu. Pak dělejme drahoty, abychom je patřičně vytrestali a vyčutnali si jejich zoufalství a pocity viny.

Hrůza a děs. Z těchhle žebráckých experimentů na svaté Církvě se mi zvedá žaludek. To parazitování nenasyčených samozvaných sluhů „božích,“ jimž ve skutečnosti bůh jejich vlastní břicho.

Nedopusť, Bože, aby mě tyto motivy vedly v mém životě. Nedopusť, abych dovolil, aby kdokoli z lidí na církvi takto parazitoval a ještě při tom vykřikoval, že chce být jen sluha.

„Ale Ježíš svolav je, řekl: Víte, že knížata národů panují nad svými, a kteříž velicí jsou, moci užívají nad nimi. Ne tak bude mezi vámi; ale kdožkoli chtěl by mezi vámi býti velikým, budiž služebník váš. A kdož by koli mezi vámi chtěl býti první, budiž váš služebník.“ (Mt 20, 25).

To je logika Božího království – veliký je ten nejmenší, první je ten poslední... Poslední budou první a první budou poslední, takže vpředu je vlastně vzadu. Je to všechno postavené na **Hlavě**. Ti, kteří mají nejvyšší postavení, největší zodpovědnost a autoritu mají být v domě Božím nejniže, v samotných základech, které nesou celou stavbu? „*Vzbudování na základ apoštolský a prorocký, kde je základní úhelný kámen sám Ježíš Kristus*“ (Ef 2, 20). Má-li pastor to nejvyšší postavení a největší zodpovědnost a autoritu, měl by být nejniže – v samotných základech církve, tam kde se zdržovali apoštolové a proroci i sám Ježíš... a ne se cpát nahoru a dělat z církve pyramidu moci. To jsou egyptské manýry. Šplh je sport, který v církvi spolehlivě každého zbaví veškeré Boží autority. Zůstane jen formální pozice a vnější autorita a na tu ovce, které znají hlas svého Pána, nereflktují a otočí se zadkem k takovému vůdci. Z takového pastýře se totiž pomalu stává pasák... ■

KRST

dva pohľady

Je zvláštne, že krst, ako jedna zo základných sviatostí Cirkvi, je aj jedným z príznakov, ktoré cirkvi rozdeľujú. Predovšetkým v otázkach: Kedy? a Ako?

Až tak, že spôsob a čas krstu sú jedným zo signifikantných znakov niektorých cirkevných denominácií. Skôr, ako sa začítate do dvoch prednášok, ktoré poslúžili ako úvody k besedám na túto tému, na pôde zborov Cirkvi bratskej v Nitre a v Levciciach, aspoň v skratke niekoľko pohľadov do jednotlivých cirkví:

Cirkev rímskokatolícka

„Svätý krst je základom celého kresťanského života, vstupnou bránou do života v Duchu (vitae spiritualis ianua), ako aj bránou, ktorá otvára prístup k ostatným sviatostiam. Krstom sme oslobodení od hriechu a znovuzrodení ako Božie deti, stávame sa Kristovými údmí, sme začlenení do Cirkvi a dostávame účasť na jej poslaní. A tak sa krst správne a vhodne definuje ako sviatosť znovuzrodenia skrze vodu v slove.“(KKC 1213)

Krst sa má uskutočniť do 2-3 týždňov od narodenia dieťaťa. Krstom sa dieťa začleňuje do cirkvi.

Evanjelická cirkev a. v.

Sviatosť krstu svätého prisluguje ev. a. v. cirkev deťom (dojčatám), deťom do konfirmačného veku, ako aj mládeži (nad konfirmačný vek) a dospelým za týchto podmienok. (ďalej sa vymenúvajú podmienky, ktoré musí krstený splniť)

Cirkev bratská

Krstom sa slúži väčšinou dospelým, keď osobne a vedome prijmú vieru v Krista. Najčastejšie sa praktizuje požehnanie nemlumníat ako záväzok pre budúci život dieťaťa.

Bratská jednota baptistov

Narodenie detí chápu ako Boží dar, za ktorý Bohu ďakujú a prosia o Jeho požehnanie pre ne. Sú presvedčení, že spásenie detí nie je viazané na krstný akt. Deti v zbere zverujú systematickému zborovému vyučovaniu a snažia sa ich viesť ku Kristovi. Robia tak v nádeji, že Pán má pre každého príhodný čas, aby v pokání prišiel k osobnej viere v Boha a znovuzrodením sa stal Jeho dieťaťom. Krst je následným vyznaním tejto Božej premeny človeka a býva spravidla momentom vstupu do cirkvi.

Tak vystúpil Ján Krstiteľ na púšti a kázal krst pokánia na odpustenie hriechov. Prichádzala celá ľudská krajina i všetci Jeruzalemčania. Krstil ich v rieke Jordán a oni vyznávali svoje hriechy. (Mk 1, 4-5)

Ak sa niekto nenarodí z vody a z Ducha, nemôže vojsť do Božieho kráľovstva. (Jn 3, 5)

Pripraviil
ŠTEFAN MARKUŠ a BOHUSLAV PIATKO
Ilustračné foto
ĽUBO BECHNÝ A ARCHÍV ZBOROU
V MICHALOVCIACH A ROVINJI

Otázka krstu detí veriacich rodičov rozdeľuje evanjelikálov. Nemám záujem prehľbovať naše rozdelenie, tak prečo potom obhajovať krst detí? Prvý dôvod je jednoduchý: Bol som o to požiadaný.

Druhý dôvod, ironicky, vytvára jednotu. Dovoľte mi to vysvetliť. Bol som vychovaný v baptistickej rodine a učili ma, že iba veriaci by mali byť krstení. Keď som začal do hĺbky študovať teológiu reformačného dedičstva, objavil som, že existujú pevné biblické dôvody pre krst detí veriacich rodičov. Pri argumentácii mojich názorov sa nádejam, že iní budú aspoň rešpektovať bratov a sestry v Kristu, ktorí krstia svoje bábätká z biblického presvedčenia. Väčší rešpekt medzi nami podporí našu jednotu.

Ciele a očakávania

Niektorí kresťania sú presvedčení, že iba veriaci by mali byť pokrstení; iní zase silne veria, že Boh od nich žiada, aby si deti pokrstili. Väčšina biblicky veriacich kresťanov lipne na vlastnom presvedčení – a oprávnene. Neočakávam, že týmto krátkym príspevkom náhle zvrátim niekoho dlhodobý názor.

Súčasne však chceme, aby nás Božie slovo opravovalo a posilňovalo pri dospievaní vo viere. Možno to, čo poviem, zapáli iskru myšlienok k ďalšiemu štúdiu Biblie a privedie nás k jasnejšiemu poznaniu.

Majme na pamäti, že rozsah tejto diskusie je obmedzený na otázku kto má byť krstený. Dotknem sa súvisiacich otázok, ako sú Božie zmluvy a zmysel krstu – ale nemôžem všetko rozviesť. Takže určite vyslovím nejaké predpoklady, s ktorými nesúhlasia všetci.

A ešte jedno: chceme sa dozvedieť to, čo Boh chce – čo sa z jeho Slova môžeme naučiť. Naše presvedčenia nemôžeme založiť na vlastných pocitoch a názoroch. Pointou zostáva: Čomu nás učí Písmo?

Poznámka k interpretácii

Obe strany v tejto debata musia uznať, že nemáme žiadnu biblic-

EXISTUJÚ BIBLICKÉ DÔVODY PRE KRSTENIE NOVORODENCŮV?

KRIS LUNDGAARD

(Pracuje pre Mission to the World (Misia pre svet), Presbyteriánska cirkev USA; Predtým odborník v IT odvetvi, neskôr kazateľ; od roku 2007 slúži na misijnej stanici Cirkvi bratskej v Trnave.)

kú zmienku, ktorá by jasne riešila tento problém. Nemôžem ukázať na verš, ktorý hovorí „vaše bábätká budete krstiť“ a nikto nemôže citovať verš, ktorý by tvrdil „nebudete krstiť deti“. Môžem uviesť príklady domácností, ktoré boli pokrstené, ale nemôžem explicitne uviesť príklad bábätká, ktoré bolo pokrstené. A nikto nenájde príklad v Novej zmluve (NZ) o niekom, kto vyrastal v cirkvi, vyznal svoju vieru a potom bol pokrstený. Takže obe strany potrebujú niečo viac ako verše z Biblie.

Musíme porozumieť krstu (a všetkému) dôsledným holistickým pohľadom na Písmo. Musíme starostlivo reflektovať biblickú teológiu a aplikovať ju na príklady krstu a učenie o krste v NZ. Takže, prv ako sa vyslovím priamo ku krstu novorodencov chcem, aby sme porozumeli, čo od nás očakáva Ježiš, keď interpretujeme jeho slová. Uvažujme o Ježišom stretnutí so Saducejmi (Mt 22, 23–33). Saduceji boli teologickí liberáli, ktorí neuznávali zmŕtvychvstanie. Položili Ježišovi hádanku založenú na Mojžišom zákone (Dt 25). Uviedli príklad ženy, ktorá sa vydala za siedmich bratov, ktorí po jednom zomreli. Pýtali sa Ježiša, koho ženou bude po zmŕtvychvstaní. Na-

zdali sa, že zosmiešnia Ježiša absurdným učením o vzkriesení.

Čo im Ježiš odpovedal?: „*Blúdite, lebo nepoznáte Písma ani Božiu moc.*“ Následne im vysvetlil, že slová, ktorými Boh k Mojžišovi z kríka prehovoril (Ex 3), sú učením o zmŕtvychvstaní: „*Či ste nečítali o zmŕtvychvstaní, čo vám povedal Boh: Ja som Boh Abraháma, Boh Izáka a Boh Jákoba? Ved' on nie je Bohom mŕtvych, ale živých.*“

Exodus 3 neobsahuje slovo „zmŕtvychvstanie“, ani pojem „život po smrti“. Na povrchu nehovorí nič o zmŕtvychvstaní. Ježiš však od poslucháčov očakával pochopenie a vyvodenie dôsledkov, ako i vieru v neho.

Uvedená lekcija nebola o nič menej dôležitá len preto, lebo nebola explicitná.

Príklad v Mt 22 nie je ojedinelý. Na ceste do Emauz (Lk 24) Ježiš nazval svojich učeníkov „*nechápanými a ľarbavými srdcom.*“ Prečo? Lebo nepochopili, čo všetko hebrejské Písmo učí o utrpení Krista a o jeho vstupe do slávy. Neočakával, že nájdu pravé dôkazy v texte – očakával ale, že si dokážu odvodiť z toho, čo Mojžiš a proroci napísali. Učeníci sa naučili tejto lekcii: skoro vždy, keď citujú alebo sa odvolávajú na hebrejské Písmo, robia

to spôsobom, ktorým vyžadujú porozumenie a vyvodenie záveru z textu.

Toto by nás nemalo prekvapiť. Učenie o Trojici a dokonalom človečenstve a božstve Krista sú najzákladnejšími doktrínami kresťanstva, sú však skôr vydedukované z Písma a nie explicitne uvádzané. To isté platí o praxi vysluhovať ženám Večeru Pánovu. Aj keď neexistuje príklad alebo explicitný príkaz tak robiť, všetci sme presvedčení, že je to tak správne.

Prečo krstiť deti veriacich rodičov

Konečne, prichádzam k argumentu: **Mojou tézou o jednej pravde krstu, ktorú môžeme z Písma odvodiť je, že by sme mali krstiť deti veriacich rodičov.** Pokúsím sa túto tézu demonštrovať tromi bodmi:

Boh zahrnul deti do Starej zmluvy – dokonca ich krstil.

Nová zmluva má pokračovanie a potvrdzuje zahŕňanie detí.

Povaha rodiny je založená na zmluve a krst je v skutočnosti krsťom domácnosti.

Boh zahrnul deti do Starej zmluvy – dokonca ich krstil

Základnou štruktúrou vzťahu Boha k ľuďom je *zmluva*. Boh zmluvou viaže seba k ľuďom sľubmi a definuje význam slova zmluva – ako byť verným v zmluve a čo sa stane, ak niekto zmluvu poruší. Boh uzatvára zmluvy s celým človečenstvom v Adamovi a Noachovi; uzatvára zmluvy so špeciálnym ľuďom v Abrahámovi, Mojžišovi, Dávidovi a v Kristovi. Hovoríme všeobecne o vzťahu Boha k ľuďom pred Kristom ako o starej zmluve, a o zmluve v Kristovi ako o novej zmluve.

Keď uvažujeme o tom, ako Boh jednal s ľuďom, s ktorými uzavrel zmluvy, vidíme dôslednú šablónu, ktorá ukazuje ako sa Boh o svoje deti stará. Túto šablónu pozorujeme od Adama k Noachovi, k Abrahámovi, k Mojžišovi a k Dávidovi. Záujem Boha o svoje deti sa stáva problémom, keď Adam a Eva zhrešia. Boh okamžite prichádza a vyslovuje kľatbu – avšak uprostred nej vyslovuje zaslúbenie (Gn 3, 15). Hovorí, že ustanovuje nepriateľstvo medzi hadom a ženou

a medzi semenom hada a semenom ženy. Napokon semeno ženy rozšliape hlavu hada. Zaslúbenie znamená, že potomstvo Evy bude patriť Bohu – a Eva verí Bohu. Keď Eva porodila svoje prvé dieťa povedala: „Dostala som muža od Hospodina“ (Gn 4, 1). To znamená, že uverila a obdržala zaslúbené semeno.

Neskôr Kain odpadol a stal sa súčasťou semena hada, napadol spravodlivého mladšieho brata. Spočiatku ho však Eva považovala za svoje semeno, ktoré patrí Bohu – pretože to Boh prisľúbil. Eva potom porodila Šeta a nahradil Ábela. V Gn 4, 25 vidíme, ako Eva rozmyšľala o Šetovi: „Boh mi dal iného potomka namiesto Ábela, ktorého zabil Kain“. Meno Šet znamená „ustanovený“ a pripomína Božie zaslúbenie v Gn 3, 15: „Nepriateľstvo ustanovujem... medzi tvojim potomstvom a jej potomstvom.“

Na základe Božieho zaslúbenia Eva verí, že jej deti sú božskými potomkami a nie potomkami hada. Kain ukazuje, že potomkovia ženy sa môžu stať potomkami hada, ak sa vzbúria. Kain bol dezertérom a zradcom vo vojne dvoch potomkov. Napriek tomu Eva ich pokladá za svoje deti, za tých, ktorí stoja na Božej strane vo vojne – dovtedy, pokiaľ sa to neprejaví inak a neodpadnú.

V Gn 6 sa celý svet ocitne v chause a v prestúpeniach. Hospodin musí umyť celý svet *krstom* potopy, aby sa celé stvorenstvo očistilo a stalo novým. Iba jediný spravodlivý zostal živý: Noach, semeno ženy. Boh hovorí Noachovi ako skonštruovať archu spásy. Keď prišli vody potopy, nielen Noach nastúpil do archy – ale aj jeho deti a ich ženy. Všetci boli zachránení pred potopou.

Táto udalosť je prvým z niekoľkých prípadov krstu v Starej zmluve. Podľa 1P 3, 21 bola potopa typom kresťanského krstu. I keď v arche neboli novorodenci, Noachove deti boli započítané, lebo Boh uzavrel zmluvu s Noachom. Takže tento starý zmluvný krst je krsťom domácnosti.

Deti Božieho ľudu sú zahrnuté do sviatosti a rituálu Starej zmluvy. V Gn 17 Boh dáva Abrahámovi

znaky svojej zmluvy. Tým znakom má byť obriezka mužov, vrátane novorodencov. Znak je sľubom, že Boh sa o potomkov postará. Znamená aj záväzok chodiť bezúhonne pred Bohom.

Všimnime si, že obriezka bola spojená s vierou v zaslúbenie a s poslušnosťou voči prikázaniam – avšak deti neboli vylúčené. Toto je dôležité. Obriezka bola sľubom Boha, ktorý vyžadoval odozvu viery a poslušnosť a napriek tomu Hospodin prikázal ľudu obrezávať osem dní starých synov. Preto Peter hovorí: „Robte pokánie a nechajte sa pokrstiť,“ čo nevyklučuje novorodencov, tak ako ani Boží príkaz Abrahámovi: „Chod' bezúhonne predom mnou a obrež sa.“

Pavol hovorí (Rim 4, 11), že obriezka je pečatom spravodlivosti, ktorú Abrahám dostal vierou – napriek tomu tento znak bol aplikovaný aj na osemdňového Izáka. Takže, ak povieme, že nemôžeme krstiť deti, pretože krst je znakom viery, neargumentujeme biblicky. Deti boli obrezané, lebo Hospodin ich pokladal za členov jeho zmluvného ľudu.

Deti sa započítavali aj iným aspektom do rituálneho života Izraelského národa. V Lv11-15 sú zaznamenané zákony o rituálnej čistote. Napríklad: ak sa dotknete mŕtvolu nečistého zvieraťa, stanete sa nečistým, takže sa musíte umyť. Existovali mnohé situácie, kedy sa očista vyžadovala.

V liste Hebrejom 9, 11 sa očisty Starej zmluvy nazývajú *krstami* (grécky *baptismois*). Ak si žil podľa týchto zákonov, je možné, že si prešiel stovkami podobných procedúr. Kým si bol nečistý, bol si vylúčený zo služby pri oltári. Do

Božej prítomnosti si mohol vstúpiť pomocou krstu. Vyrastajúc v starovekom Izraeli, bol by si býval kresťený nielen ako dieťa, ale častokrát v priebehu života.

Všetky tieto krsty boli typmi jedného krstu Novej zmluvy. Sú analogické s obeťami zvierat Starej zmluvy, ktoré sa opakovali tisícekrát, nakoľko oni samé nemohli odstrániť hriech (pozri Hb 10). Ale ukazujú na jedinú pravú Ježišovu obeť. Takže, mnoho obeť Starej zmluvy ukazuje na jedinú obeť Novej zmluvy Ježiša, a mnoho krstov Starej zmluvy ukazuje na jediný krst Novej zmluvy v Kristu. Deti sa zúčastňovali na krste Starej zmluvy a stali sa predobrazom krstu Novej zmluvy.

Uvažujme ďalej o inej udalosti krstu: o Exode. Pavol opisuje Exodus ako krst (1K 10, 1-6). Korintanom hovorí, že nie sú odolní voči súdu kvôli tomu, že boli pokrstení. Hovorí, že aj Izraeliti boli pokrstení a zúčastnili sa večere Pánovej – napriek tomu mnohí zahynuli pre neveru. Pavol hovorí, že to sa stalo príkladom pre nás, takže by sme mali prijímať Božie sviatosti ako dary viery a pokánia a nie ako zábezpeku.

Boli deti započítané v tomto krste v mori? Áno. Pavol hovorí, že všetci boli pokrstení. Deti boli vnorené do mora preto (ako nám to Mojžiš opakovane objasňuje), lebo Boh urobil zmluvu s Izraelom a započítal do nej aj ich deti. Napríklad, Mojžiš hovorí (Dt 29, 10-13), že v zmluve sú *vaše ženy, všetci muži Izraela, vaše deti a služobníci vo vašej domácnosti*.

Teraz by sme už mali vidieť ten model. Božia zmluva s Adamom zahrňovala aj deti, potomkov ženy.

Božia zmluva s Noachom zahrňovala deti – celá domácnosť bola pokrstená v arche. Božia zmluva s Abrahámom zahrňovala deti a jeho nedospelé deti dostali znak zmluvy. Božia zmluva s Mojžišom zahrňovala deti – boli pokrstení do Mojžiša.

Toto nás privádza k druhému bodu.

Nová zmluva pokračuje a potvrdzuje započítanie detí

Keď Biblia porovnáva a dáva do kontrastu starú a novú zmluvu, opisuje ich kontinuitu aj diskontinuitu. Jestvuje diskontinuita, napríklad, stará zmluva sa sústreďuje na Izrael a na krajinu Kanaán, naproti tomu nová zmluva sa sústreďuje na národy a celý svet. Napriek tomuto kontrastu nachádzame aj podstatné spojitosti, ako je vzájomný vzťah a podoba semena so stromom. Nová zmluva buduje na starom a transformuje ho.

Napríklad, v starej aj v novej zmluve existuje iba jedna cesta ku spaseniu: milosťou cez vieru. Pavol Abraháma nazval vzorom viery (Rím 4). Hovorí o zmluvách (v množnom čísle) a zaslúbení (v jednotnom čísle) – Ef 2, 12. Tieto zmluvy sú dokopy zviazané príslubom, že semeno ženy rozšliape hlavu hada (Gn 3, 15) a požehná všetky národy (Gn 17). V Gal 3 hovorí, že toto je evanjelium, ktoré bolo hlásané Abrahámovi a že my sme dedičmi toho istého zaslúbenia cez vieru.

Pozorujeme kontinuitu aj medzi ľuďmi starej a novej zmluvy. Zdieľajú rovnaké pomenovania v celej Biblii. Napríklad: Božie stádo (Jer 23, 2; 1P 5, 2), alebo vyvolený ľud (Dt 7, 6; R 8, 33).

V gréckom preklade Starej zmluvy sa Izrael často označuje ako *ek-klesia* – cirkev. V liste Galaťanom 6, 16 Pavol nazval cirkev Izraelom. Izrael a cirkev tvorí jeden ľud – Boh má jednu rodinu.

Posun od starej zmluvy k novej nie je vecou začatia úplne niečoho nového. Je pohybom od zaslúbenia k naplneniu, od pupienka ku kvetu, od detstva k dospelosti.

Kontinuita medzi zmluvami je dokonca zdôraznená vzťahom medzi praxou obrezania a krstom. Jasne to vidíme v liste Kol 2, 11-12: „V ňom ste aj boli obrezaní, vyko-

nanou nie rukami, ale Kristovou obriezku – vyzlečením z telesnosti, keď ste s ním boli v krste pochovaní. Spolu s ním ste boli aj vzkriesení vierou v moc Boha, ktorý ho vzkriesil z mŕtvych“.

Pavol hovorí, že Kristus bol obrezaný nie rukou. Inými slovami, duchovné obdarenia dané v obriezke dostávajú kresťania v duchovnej obriezke vykonanej v Kristovi. Podľa 12. verša obriezka vykonaná Kristom je dokonaná v krste. Ako som už prv povedal, obriezka a všetky očistné zákony, o ktorých som sa zmienil, boli naplnené krsťom v mene Otca, Syna a Ducha svätého.

Krst novej zmluvy je väčší ako obriezka, ale zahrňuje i to, čo obriezka obsahovala. To je jediný dôvod, prečo počas prechodného obdobia, od starej zmluvy Izraela k novej zmluve cirkvi, bola obriezka vylúčená (Sk 15) a krst ponechaný ako jediný znak vstupu do zmluvy s Bohom.

Stále však niekto môže povedať: „Nejestvuje nijaký explicitný príkaz ku krstu detí. Existoval ojedinelý príkaz vykonať obriezku novorodenca (Gn 17), ale nič také nemáme v NZ.“ Moja odpoveď je, že to nepotrebujeme. Židia, ktorí počuli kázať Petra počas Letníc mali za sebou storočia očakávania na Boha. Pre nich Božím zaslúbením bolo: „Budem tvojim Bohom i Bohom tvojho potomstva“. Toto bolo vyryté v ich srdciach a mysliach.

Keď počuli Petra hovoriť: „*Robte pokánie a každý z vás nech sa nechá pokrstiť...veď tento príslub patrí vám a vašim deťom*“ (Sk 2, 38-39), čo myslíte ako ho pochopili? Keby sa niečo bolo zmenilo, očakávali by sme, že Peter by to bol vyjasnil. Namiesto toho použil jazyk, ktorý bol dokonale zhodný s Božím príslubom započítať aj deti veriacich rodičov do svojej zmluvy.

Povaha rodiny je založená na zmluve a krst je v skutočnosti krstom domácnosti

Diskusia o tom, či máme krstiť deti, v NZ vždy zahrňuje krst domácnosti. Obe strany sa snažia získať podporu z týchto príkladov. Ale nehovorí sa nič o prípadoch krs-

tu celej domácnosti, ktorý je sám o sebe presvedčivý.

Mojim argumentom je, že krst domácnosti sa dokonale zhoduje s Božím „zmluvným spôsobom konania“ v celej Biblii. Pri porozumení zmyslu zmluvy, hlava domu reprezentuje celú domácnosť. Takže, keď Pavol žalárnikovi vo Filipách hovorí: „*Ver v Pána Ježiša a budeš spasený ty aj tvoj dom...a nechaj sa pokrstiť*“ (Flp 16, 31n), vyjadruje solidaritu voči celej domácnosti. Pre vieru hlavy domu, vstúpila celá domácnosť do zmluvy s Bohom.

Vždy, keď sa text zmieňuje o tom, že obrátený má domácnosť, je pokrstená celá domácnosť. Nemáme nijaký opačný príklad. Nemáme ani príklad dieťaťa narodeného do kresťanskej rodiny, ktoré by bolo pokrstené neskôr. Dúfam, že je vidieť, že toto je v súhlase s modelom, aký sme videli v celej histórii spásy. Ak by Nová zmluva signalizovala dramatickú zmenu smerom k silne osobnej zmluve v kontraste ku všetkému tomu, čo prechádzalo, prečo sú krsty domácností vôbec spomenuté?

Zodpovednosť a vernosť voči zmluve

Byť v zmluvnom vzťahu nie je to isté ako znovuzrodenie. Sú ľudia, ktorí sú viazaní zmluvou s Bohom, ale v konečnom dôsledku sú neveriacimi. Vždy existuje kúkoľ medzi pšenickou. Nekrstíme naše deti preto, lebo si myslíme, že im zabezpečujeme spasenie – my stále veríme, že musia rásť vo viere a reagovať na prísľub Božej spásy. Ak sú nevďačné a prísľub odmietnu budú vinné z porušenia zmluvy.

Nakoniec sa nazdávam, že či už prijmete alebo odmietnete krst detí, vidíte, že deti veriacich rodičov majú privilegované postavenie. Potrebujú vernosť a oddanosť domácnosti. Rodičia sú zodpovední za výchovu svojich detí ako učeníkov, za vedenie, aby uverili Božím zaslúbeniam a aby poslúchli vo všetkom, čo nám Ježiš prikázal. To nám dodáva dôveru, že keď vychovávame deti, Boh ich pretvára a skrze nich rozširuje svoje kráľovstvo na zemi, a tak odovzdávajú vieru z jednej generácie na ďalšiu. ■

KRST AKO OSOBNÉ VYZNANIE VIERY

ŠTEFAN EVIN (Autor je kazateľom CB v Leviciach.)

z nej obohatený vďaka Krisovi Lungardovi, ktorý biblicky prezentoval opačnú pozíciu ako ja. Bolo to natoľko podnetné, že som ho pozval aj na seminár do Levíc. A to je zbor, v ktorom kedysi bol krst nemluvniat úplne bežný, no dnes sa prakticky nevykonáva.

V nitrianskom zbore, kde som administrátorom, si často kladieme otázku: „Prečo robíme to, čo robíme?“ Preverujeme si a osvojujeme biblické presvedčenia, ktoré majú formovať naše postoje a našu prax. V zbore práve pribúdajú detičky, a preto vznikla potreba ujasniť si otázku krstu nemluvniat resp. krstu pri osobnom vyznaní viery. Vďaka slobode, ktorú naša denominácia v otázke krstu ponúka, je to pre mňa už dlho teologicky aj pastoračne zaujímavá téma, no nie páľčivá. Preto som sa v Nitre rád zapojil do tejto diskusie a vyšiel

Moja skúsenosť

Tento príspevok do diskusie nemá ambíciu akademickej teológie, ale približuje môj prístup. Moji rodičia boli pokrstení ako nemluvňatá a potom confirmovaní a praktizujúci evanjelici a. v. Ako mládežníci prežili osobné vydanie života Ježišovi počas evanjelizácie mimo ich cirkev. Na veľkú škodu, ich ďalší duchovný rozvoj, formovaný evanjeliom, nebol v rodnom zbore možný, preto sa po svadbe pripojili k Jednote českobratskej (dnešná Cirkev bratská), kde mali duchovné a pastoračné zázemie. K teológii Jednoty patrilo aj to, že krst nasledoval až po pokání z hriechov a po osobnom vyznaní viery v Ježiša Krista. Preto mňa a mojich súrodencov už rodičia nedali pokrstiť. Ja som požiadal o krst a pripojenie k spoločenstvu kresťanov ako začínajúci vysokoškolák. Svoj krst a záväzné pripojenie k spoločenstvu som bral ako praktický prejav mojej viery a poslušnosti Ježišovi. Bol som pokrstený poliatím/pokropením. Spolu s manželkou sme neskôr naše dve deti takisto po narodení nedali pokrstiť. Vďaka

Bohu, stali sa z nich Ježišovi učeníci a nedávno boli pokrstení – už ako dospelí.

Odkiaľ pochádza krst

Krstná prax je ovplyvnená stáročiami cirkevných tradícií. V tradícii sa prejavuje teológia daného spoločenstva. Nemusíme hneď spochybňovať všetko, čo nás z cirkevnej histórie a tradície obklopuje, no najmä odvahu skúmať biblické princípy, Kristove pokyny v evanjeliách a apoštolskú prax. Pýtajme sa, prečo robíme to, čo robíme i prečo to nerobíme. A keď z Písma nadobudneme základné presvedčenie, potom môžeme aj polemizovať s okolím.

Krst resp. očistný rituál vodou je obrad známy nielen kresťanom. Poznali ho aj Židia v podobe rituálneho umývania, ale hlavne pri konverzii pohanov k židovskej viere (prozelyti prešli obriezku, kúpeľom a priniesli obeť spojenú s vyznaním a záväzkom). Aj hinduisti sa každoročne rituálne očisťujú v Gange. V Novej zmluve (NZ) sa objavuje predkresťanský krst proroka Jána – krst pokánia

- ako viditeľný prejav morálneho a duchovného očistenia a zmeny života.

Novozmluvný krst v mene trojediného Boha je obrad ustanovený Ježišom. Ježiš poveruje učeníkov, aby získavali pre neho nových učeníkov a súčasťou tohto misijného procesu je aj krst. „*Chodte teda a získavajte mi učeníkov vo všetkých národoch a krstite ich v mene/v meno Otca i Syna i Svätého Ducha a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal*“ (Matúš 28, 19). Teda majú *ísť*, majú *zvestovať*, majú *krstiť* tých, čo prijímú evanjelium a potom ich majú *vyučovať*. Ale Ježiš nám nepovedal detailne ako to robiť - koľko vody a kedy. No, keďže to podrobne nešpecifikoval (formu kultúrne nezafixoval v staroveku), môže to byť zdroj našej slobody vo forme.

Dôvody pre krst pri vyznaní viery.

Apoštolská prax. Už hneď na Letnici v Jeruzaleme vidíme, ako učeníci konzistentne uplatňovali Ježišov pokyn. Po Petrovom zvestovaní Ježiša Krista, poslucháči „*keď to počuli, boli zasiahnutí v srdci a oslovili Petra a ostatných apoštolov: Muži, bratia, čo máme robiť? Peter im povedal: Kajajte sa a každý z vás nech sa nechá pokrstiť v mene Ježiša Krista na odpustenie svojich hriechov a dostanete dar Svätého Ducha... Tí, čo prijali jeho slovo, boli pokrstení a v ten deň sa k nim pridalo asi trit tisíc duší*“ (Sk 2, 37-42). A takisto po Filipovej evanjelizačnej kázni v Samárii: *Keď však uverili Filipovi, ktorý im hlásal evanjelium o Božom kráľovstve a mene Ježiša Krista, dávali sa krstiť muži aj ženy*“ (Sk 8, 12). Podobne pri obrátení etiópskeho komorníka, pri Pavlovej konverzii, u Kornélia, vo Filipis v prípade Lýdie a veliteľa väznice, pri prvých kresťanoch v Korinte a Efeze¹.

Tieto oddiely bezpochyby hovoria, že nevyhnutnou podmienkou krstu bola viera. Najprv bolo zvestované evanjelium - teda, že historický Ježiš je Bohom poslaný Spasiteľ, ktorý nás vyslobodzuje od hriechu a smrti, privádza nás k Bohu a na veky vládne nad všetkým. Potom nasledovala osobná reakcia - akceptovanie tejto zves-

ti - teda uverenie (dôverovanie) tomu kto zvestoval, ale hlavne tomu, čo bolo zvestované a o kom bolo zvestované. Táto vnútorná viera, toto osobné prijatie zvesti o Spasiteľovi, sa už na samom začiatku nového duchovného života prejavili navonok pokáním a krsťom. Znovuzrodenie ako neviditeľný vnútorný Boží akt sa prejavilo obrátením a viditeľným krsťom. Zároveň to bol akt pripojenia sa ku komunite učeníkov. Teda, krst je vedomá identifikácia s Kristom a s Jeho telom, ktorým je jeho cirkev. Podľa nádherného oddielu Rimanom 6, 1-11 je krst vyznaním a znamením bytostnej jednoty kresťana s Kristom.

Boli to vedomé rozhodnutia a činy samostatne konajúcich ľudí. NZ apoštolskej doby neprodujú žiadnych nepokrstených kresťanov. Na druhej strane sa v nej hneď od začiatku objavujú pokrstení, ktorí nežijú v súlade so svojím vyznaním, napríklad Ananiáš a Zafíra². Takže ani osobná skúsenosť krstu nie je zárukou duchovného rastu.

Argument z mlčania

V NZ niet priamej zmienky o krste kojencov. Napriek tomu je aj dnes krst nemlúvniat praktikovaný³. Používa sa tzv. „argument z mlčania“. Ten hovorí, že ak boli pokrstené celé domácnosti, tak aj prítomné deti a nemlúvňatá, hoci nie sú výslovne spomenuté. V NZ máme záznam o domácnosti Kornélia, Lýdie, žalárniky vo Filipis, Krispa a Štefana. Vtedajšie právo definovalo domácnosť takto: *Domácnosť, dom, pozostáva z otrokov a slobodných, čo sa dá podrobnejšie definovať ako manžel, manželka, deti a otroci*⁴. Poctivá analýza textov vedie k záveru, že pri výskytoch slov „...a jeho dom/domácnosť“ nie je možné presne určiť, na ktoré osoby Lukáš v Skutkoch myslí. Nemôžeme však vylučovať kojencov a malé deti, pretože prístup NZ, podobne ako Starej zmluvy, je oveľa kolektívnejší a korporatívnejší ako dnešný individualistický⁵.

Je možné, že všetci členovia týchto domácností splnili podmienky pre krst - teda počuli evanjelium, uverili a kajali sa. V tom prípade, pravdaže, všetky prítomné osoby dosiahli vek, v ktorom sú schopné

chápať, v čo veria a byť zodpovednými za svoje rozhodnutia. Ak sa však veľmi opierame o argument, že všetci, vrátane nemlúvniat, boli pokrstení, potom by to viedlo k tomu, že ak sa pod „domom Kornélia“ myslia aj kojenci, potom títo kojenci tiež hovorili jazykmi pod vplyvom Svätého Ducha. Ak sa pod domom žalárniky myslia aj kojenci, potom ich museli v tú nočnú hodinu vybrať z postele, aby počúvali Pavlovo vyučovanie. Ak sa pod domom Krispa myslia aj pokrstení kojenci, tak predtým museli uveriť, čo Lukáš explicitne hovorí. Ak sa pod „domom Štefana“ myslia aj kojenci, potom sa aj títo kojenci museli podieľať aj na službe pre cirkev (1Kor 16, 15). Tieto správy skôr nasvedčujú tomu, že v určitých prípadoch na evanjelium reagovali všetci dospelí ľudia v danej domácnosti rovnako. To je však skôr výnimočné, než pravdepodobné, lebo Pán Ježiš hovorí, že jeho evanjelium prinesie rozdelenie a nie jednotu do rodín (Mat 10, 34-36), čo história potvrdzuje (1Kor 7, 12n; 1Pet 3, 1).

Kurt Aland (editor gréckeho vydania NZ) po rozsiahлом štúdiu ranej kresťanskej literatúry dospel k tvrdeniu, že „až do dnešného dňa nikto nemôže dokázať skutočný prípad krstu nemlúvniat v období pred rokom 200 n. l.“⁶ Historicky je ďalej zaujímavá tá situácia, keď už nešlo o krst domácnosti pri prvej zvesti evanjelia (misijný krst, ako je uvedené vyššie), ale o situáciu, keď sa už veriacim rodičom narodilo dieťa. Je aj vtedy krst kojenca to, k čomu nás vedie Písmo?

Krst nemlúvniat ako pokračovanie obriezky?

Je krst nemlúvniat pokračovaním obriezky, ktorou jedinec mužského pohlavia v Starej zmluve vstúpil do zmluvy s Božím ľudom? Je významné, že NZ veľmi podceňuje vonkajší (chirurgický) akt obriezky. Tvrdí, že obriezka nie je nahradená iným vonkajším aktom (napr. krsťom), ale vnútorným činom srdca. „*Židom je ten, kto je nim v skrytosti a obriezka je obriezka srdca v duchu, a nie podľa litery*“, hovorí Pavol v Rim 2, 29. „*Ved' v Kristovi Ježišovi ani obriezka ani neobriezka nerozhoduje,*

ale viera činná pomocou lásky“ (Gal 5, 6). „Lebo nezáleží ani na obriezke ani na neobriezke, ale na novom stvorení“ (Gal 6, 15). Ak niečo nahradilo vonkajšiu obriezku, tak to nie je krst, ale vnútorná obriezka – duchovná a morálna premena z Ducha. Ale medzi duchovnou obriezku a krstom je úzky vzťah, ako Pavol hovorí v Kol 2, 11–12: „V Kristovi ste boli obrezaní obriezku vykonanou nie rukou, ale Kristovou obriezku – vyzlečením z telesnosti, keď ste s ním boli v krste pochovaní.“ Krst je dôsledkom, prejavom duchovného znovuzrodenia. Dedičom zmluvy milosti robí človeka nie príslušnosť k židovskému národu (obriezka), ale viera. Pravými deťmi Abraháma nie sú jeho fyzickí potomkovia, ale znovuzrodení ľudia viery (Rim 4, 11n).

„Porovnávanie kresťanského krstu s obriezku je nepresvedčivé. Napríklad, Timotej bol obrezaný Pavlom po krste (Sk 16, 3) – „čo by bol nezrozumiteľný akt, keby bol Pavol veril, že krst sa konal namiesto obriezky“ (H. Martin). Obrátení a pokrstení Židia neprestávali obrezávať svoje deti... Pavol nikde netvrdí, že krst nahradil obriezku, dokonca ani v kontexte, kde by mu bol taký argument dobre poslúžil – pri zápase s tými, ktorí bojovali za obriezku. Vyhlásenie, že krst nahradil obriezku, by bolo hneď vyriešilo vážny problém ešte pred koncilom v Jeruzaleme, ale niet ani náznaku, že by sa na niektorej strane objavil tento argument...“⁷

Prevratnosť krstu

Práve v tom bol kresťanský krst prevratný, že vyzýval i obrátených kresťanov zo Židov, aby sa dali pokrstiť. Mali tak dať verejne najavo, že aj oni potrebujú očistenie od hriechov rovnako, ako pohania. Ak sa dal Žid pokrstiť v meno trojjediného Boha, v tej chvíli vydal jasné svedectvo o svojej viere v Ježiša ako Mesiáša pred celou svojou komunitou. Okamžite bol odmietnutý židovstvom a zároveň prijatý do kresťanského spoločenstva. V NZ časoch bol verejný krst radikálnym vyznaním – veď tí ľudia sa otvorene postavili na stranu ukrižovaného Ježiša, čo nebolo nijako atraktívne učenie!

Komunita viery pozostáva zo znovuzrodených

Podľa Biblie bol krst univerzálnou praxou ako iniciačný obrad vstupu do kresťanského života a do vyznávajúcej komunity veriacich. V prípade nemluvniat by to bolo do istej miery problematické. Sociálne by sice boli v komunite veriacich, ale duchovne sa do tohto spoločenstva ešte len museli znovuzrodiť vierou a pokáním. A potom svoj zmluvný vzťah ku komunite veriacich ešte potrebovali verejne deklarovať. Lebo ani narodenie v kresťanskej rodine nedáva záruku spásy – tak ako obriezka Židom nedávala záruku, že sú pred Bohom automaticky ospravedlnení bez viery.

Ak sa praktikuje krst nemluvniat, je tu roztrhnutie postupnosti od osobnej viery k pokániu, krstu a začleneniu do spoločenstva, lebo krst je vykonaný ešte pred tým všetkým. Z tohto dôvodu, pre akt osobného rozhodnutia sa ku kresťanskému životu v spoločenstve veriacich dávno po krste, má rímskokatolícka cirkev prvé sväté prijímanie – mladý človek sa stáva aktívnym účastníkom eucharistickej slávnosti; a potom je birmovka – udelenie Ducha svätého z rúk biskupa. Písmo však svedčí o inej postupnosti: o viere, naplnení Duchom a krste.

Tie protestantské cirkvi, v ktorých sa krstia nemluvňatá, z podobných dôvodov zaviedli confirmáciu (t.j. *potvrdenie*) – aby dávno pokrstení predsa neskôr osobne a verejne vyznali svoju vieru a stali sa zmluvnými členmi spoločenstva. Vtedy sa osobne prihlásia k významu svojho dávneho krstu a prijímajú zaslúbenia aj záväzky s tým spojené. V Písme pre to nenachádzame výslovnú oporu, no ani výhrady. Žiaľ, veľa prípadov je takých, keď nejde o vyznanie osobnej spásnej viery/dôvery v Ježiša. Je to viac-menej mechanický proces odvodený od veku a formálne akceptovanie učenia danej denominácie a kultúrno-sociálne potvrdenie súňalosti s ňou.⁸

Námietky

Námietka voči sakramentalistickému prístupu. Krst nemluvniat sa niekedy považuje za nevyhnutný

pre automatické zabezpečenie spásy. Má ju obstarat práve tento obrad svojím účinkom sám osebe. Toto je vážne oslabenie Kristovho zvrchovaného a dokonalého dieľa spásy a obídienie osobnej viery. Neberie sa ohľad ani na reálnu vieru rodičov. Krst sa však nikdy nemôže zameniť so znovuzrodením. Z histórie je tiež smutne známy tzv. kresťanský imperializmus, keď sa mechanickým krstom domorodcov vyhlasovali tieto kmene a územia za kresťanské.

Námietka voči kultúrno-magickému prístupu. Vieme, že sa krstia sa domy, hroby, lode, autá, knihy, vojenské jednotky i zbrane (!) a to neraz aj za účasti duchovných predstaviteľov. Je to vážny mimobiblický až protibiblický posun. Otázkou je, či sa niečo podobné nedeje aj pri „mechanickom“ krste nemluvniat, keď sa neberie do úvahy duchovná stránka veci (evanjelium, viera, pokánie). Krst nemluvniat sa niektorými rodičmi chápe ako magická vec. Ako isté nadprirodzené, takmer čarovné opatrenie, ktoré je dobré dieťaťu a rodine poskytnúť, ako sa hovorí, pre každý prípad, najmä keď to robia aj ostatní. Vtedy je namieste v danej kultúre buď úplne jasne vyučovať a odlišne praktikovať krst nemluvniat, alebo ešte lepšie, krstíť iba tých, čo vyznávajú svoju vieru.

Cirkev bratská a krst

V Cirkvi bratskej sa krst nemluvniat vo väčšej miere objavil hlavne v 50. rokoch minulého storočia po pripojení prebudeneckých skupín kresťanov pochádzajúcich z prostredia evanjelickej cirkvi. Cirkev tak získala zaujímavú ekleziologickú príchut. Bez jasného vyučovania o jeho význame môže krst nemluvniat zväzdať k oslabeniu osobnej viery, obrátenia, verejného vyznania a zodpovedného pripojenia sa ku komunite veriacich odkázaním na argument: „*Veď som bol tu pokrstený, tu som vyrástol, čo ešte treba?!*“ Namieste je preto forma autentickú confirmáciu (obnova alebo privlastnenie si krstných sľubov), pri ktorej má byť prítomné osobné vyznanie hriechov, vyznanie viery v Spasiteľa, sprevádzané prejavmi

života z Ducha svätého a ochotou prijať ostatných veriacich ako svoju duchovnú rodinu.

Krst nemlúvať sa dá z pozitívneho uhla vnímať ako anticipácia toho, čo sa v živote človeka ešte len očakáva, na čo ešte on sám zareaguje. Avšak, vždy na základe toho, čo už urobil Ježiš. Krst nie je ani osobná vec (lebo učeníci krstia nových učeníkov pri odovzdávaní a prijímaní evanjelia), ani čisto ľudská záležitosť, lebo krst aj bez slov ukazuje na Kristovo zachraňujúce dielo, ktorého úžitok prijíma konkrétny človek. Je dobré pamätať na to, že krst nemlúvať, keď iba rodičia vyznávajú svoju vieru, je vlastne iný obrad ako krst človeka, ktorý sám vyznáva svoju vieru. Pri krste nemlúvať je dôležitý prvok zástupnosti a korporatívnosti – *ja a môj dom*.

J. Stott hovorí:⁹ „Krst je však veľmi dôležitý. Ježiš sám ho ustanovil a prikázal. Preto ho evanjelikáli nepodceňujú (alebo by nemali). Ale musíme zásadne trvať na tom, že krst sa nikdy nesmie zameniť so znovuzrozením... Krst je znamením (sviatosťou) nového narodenia, ale nemôžeme ho zameniť za vec, ktorú označuje. Nové narodenie (znovuzrodenie) je hlboká, vnútorná, radikálna zmena uskutočňovaná prácou Ducha Svätého vo vnútorných zákutiach ľudskej bytosti, skrze ktorú prijímame nový život, nové srdce a nový začiatok. Krst je potom viditeľnou a verejnou prezentáciou tejto vnútornej a skrytej reality.

Navyše, krst automaticky nevyvoláva to, na čo poukazuje. Evanjelicálni kresťania odmietajú mechanický pohľad na obe evanjeliové sviatosti, na krst a Večeru Pánovu. Služba vodou pri krste neprináša nové narodenie, tak isto ani chlieb a víno pri prijímaní nám nedáva telo a krv Pánovu. Tridentský koncil skutočne vyhlásil, aby „bol prekriatý každý, kto bude tvrdiť, že týmito sviatosťami sa neposkytuje milosť ... skrze ich vlastnú moc.“ Ale my evanjelikáli presne toto tvrdíme. Pretože ak nám má byť sviatosť na úžitok, musíme ju náležite prijímať, to znamená vierou. Krst (a je jedno či detí alebo dospelých) stráca svoj účinok, ak nie je spojený s vierou.

Ak krst prislúhovaný tým, ktorí už majú svoje roky, nemá účinnok, pokiaľ neveria, rovnako sa nemôžeme spolať na náš krst „prislúžený“ nám v detstve, kým neveríme... Všetky sľuby milosti mi boli z Božej strany pri mojom krste odovzdané a zapečatené. Ale len vtedy z nich budem mať úžitok a zisk, keď pochopím, čo mi Boh v krste daroval a keď si ich skutočne privlastním vierou (Arcibiskup z Armagh, 1625).“

Osobné zhrnutie

Vnímam krst ako Kristovu a apoštolskú normu, ale som veľmi vďačný za slobodu, ktorú v našej cirkvi máme pre formu a čas krstu. Je v tom cenný prvok ekumenizmu, pokora pred neúplnosťou poznania a akceptácia iných pohľadov. Pri celej praxi, niekedy nepresnej či rozpačitej, sa spolieham na konečnú autoritu a milosť nášho Pána Ježiša Krista. Som si vedomý, že v histórii si kresťania veľmi ubližovali pre odlišné presvedčenie. V časoch reformácie, napríklad, anabaptistov topili v riekach, aby „si užili tej vody, ktorú tak chcú“ a podobne. Sú to veľké škvrny na našom svedectve a previnenie voči evanjeliu.

Doteraz som nekrstil kojencov no rešpektujem krst nemlúvať. Krstím ľudí, ktorí vyznávajú svoju vieru a primerane rozumejú tomuto aktu. Teda aj neploletých veriacich, ale len so súhlasom ich rodičov. S krstom spájam aj pripojenie sa krsteného ku konkrétnej komunite kresťanov. Mám za to, že krst nemlúvať môže byť veľmi opodstatnený v misijnej (pohanskej) situácii, kde sa kresťanmi stávajú celé rodiny. Ale v prostredí, kde je jeho význam zničený, mali by sme preferovať vyznávačský krst.

Ak niekto bol pokrstený ako nemlúvať v ľudovej cirkvi (sakramentalistický prístup) a ako znovuzrodený človek sa vie k svojmu krstu priznať a prisvojiť si Božie sľuby aj svoje záväzky s tým spojené, utvrdzujem ho v tomto prístupe a nevediem k novému krstu. Ak je pre niekoho naopak problémom prijať svoj kojenecký krst ako biblický (kresťanský), ochotne ho pokrším pri vyznaní jeho viery. Ak bol niekto pokrstený ako nemlúvať a jeho

rodičia pritom boli preukázateľne znovuzrodení kresťania a on teraz žiada osobnú skúsenosť krstu, s tým nesúhlasím a vyučujem ho o kristologickom význame krstu.

Tých, ktorí boli pokrstení ako nemlúvať a žijú v spoločnosti veriacich, vyučujem a vediem k obráteniu. Obrátených vediem a očakávam autentickú konfirmáciu – teda verejné vyznanie viery, potvrdenie svojho krstu a začlenenie sa do komunity veriacich.

Ak ste si prečítali článok Krissa Lundgaard, ľahšie pochopíte, prečo som za istých okolností už ochotný krstiť nemlúvať. Ale výhradne v prípade znovuzrodených rodičov. Nejasný duchovný život mnohých rodičov, ktorí nesú hlavnú zodpovednosť za duchovnú výchovu detí, ma však vedie naďalej k zdržanlivosti. ■

Zdroje:

1. Skutky 8, 36–38; 9, 18; 10, 47; 16, 14–15; 16, 33–34; 18, 8; 19, 4–5
2. Sk 5, 1–11; 1Kor 5, 1–8; 2Tim 4, 10
3. Je vhodné rozlišovať krst nemlúvať krátko po narodení a krst detí, teda mladých ľudí pred doučením plnoletosti. Je zrejme, že deti pomerne skoro majú morálne vedomie dobra a zla a pri dobrom duchovnom vedení rodičmi sa primerane svojmu veku rozhodujú pre život s Ježišom. V tomto prípade môžeme hovoriť o krste detí, ktorý by sa však vždy mal diať len so súhlasom rodičov. Krst nemlúvať je iná kategória.
4. Horst Balz and Gerhard Schneider, *Exegetical Dictionary of the New Testament*, Eerdmans, 1991, strana 502
5. *The International Standard Bible Encyclopedia*, editor G.W.Bromiley, Wolome two, Eerdmans, 1992, strana 773
6. Kurt Aland, *Did the Early Church Baptize Infants?* str. 102
7. Citovaný R. E. O. White, *The Biblical Doctrine of Initiation*, str. 210; citované v Gary Inrig, *Life in His Body*
8. Z katolíckej aj protestantskej strany sa hovorí vtip o pobirmovaných a skonfirmovaných farníkoch, ktorí nadobro opustia svoje cirkevné zbory. Aj moje pozorovanie hovorí, že napr. v našom zbore 1/3 až 2/3 mladých ľudí neprežije znovuzrodenie a skôr či neskôr opúšťajú spoločnosť.
9. John Stott, *Evangelical Truth*, InterVarsity Press, 2003, strana 107

KRÍZA NA PODVEČERNÝCH BOHOSLUŽBÁCH

Pripravila: JANA CAMARA

Kríza je v súčasnosti vari najfrekventovanejšie slovo. Téma „S Krízou na krku“ sme sa na Podvečerných bohoslužbách venovali niekoľko mesiacov. Každý týždeň sme vo svetle Slova Božieho premýšľali a naše modlitby sa sústredili na jednu krízovú oblasť, a tá bola následne témou nedelňajšieho kázania.

Na úvod sme si položili otázku, na čo už len kríza môže byť dobrá a aké pozitívne príležitosti, výzvy prináša. Postupne sme premýšľali o kríze humanity, celostnosti, kríze generačných vzťahov, sexuálnej etiky, politickej moci, zmyslu civilizácie, bohatstva a chudoby, práva a spravodlivosti. Ako nás obohatil cyklus o kríze? Kam nás posunul? Zmenili sme v niektorej oblasti svoje postoje, odstránili aspoň jeden predsudok? K akým skutkom sme motivovaní?

Náboženstvo na rozdiel od moderného pohanstva predpokladá život v súlade s prírodou. Je možné pozorovať, že medzi prirodzeným a nadprirodzeným životom existuje istý vzájomný súlad, aký vo vzťahu prvého i druhého k mechanickému životu neexistuje. Chybný postoj k prírode v sebe nesie chybný postoj k Bohu a dôsledkom je neodvratná záhuba. Už príliš dlho neveríme ničomu inému, iba hodnotám utváraným mechanickým, industriálnym spôsobom života. Stojí pred nami výzva uznať nemenné podmienky, v rámci ktorých nám Boh umožnil žiť na tejto planéte. (T. S. Eliot)

Kríza to s nami myslí dobre

Zoči-voči niekoľkotýždňovému premýšľaniu o rôznych podobách krízy, ktoré sme na Podvečerných bohoslužbách „absolvovali“, nedalo sa vyhnúť ani celkom osobnému skúmaniu tejto témy. Možno ma v živote nestretlo niečo naozaj zlé, lebo som si naplno uvedomila, že krízy svojho bytia vnímam ako dary. Hoci aj dary, ktorých sa chcem čo najrýchlejšie zbaviť. Lebo, nie je príjemné individuálnu krízu prežívať. No, bojovať s ňou je posilňujúce, prežiť ju povzbudzujúce, využiť ju na progres poučné, zvíťaziť nad ňou katarzné. Akákoľvek kríza sa snaží ceriť zuby, napínať svaly, aby nás vystrašila, položila na lopatky, ale predpokladám, že ona to v podstate s nami myslí dobre. Vyzýva nás k malým, veľkým alebo aj veľkým veľkým činom. Osobné krízy zasahujúce iba do konkrétneho individuálneho, povedzme môjho, bytia, teda boj jeden na jedného, môžem prekonať. Ale čo s takými krízami, ktoré nie sú iba (akože) moje, ktoré sa týkajú viacerých, mnohých, všetkých? Vnímam jednu hlbokú krízu tu a teraz (a asi aj inde a voľakedy, a tiež zajtra).

Hovorím o našej prefikanej schopnosti roztriedovať si krízy na naše krízy a krízy niekoho iného. Teda napríklad: choroba u nás doma je môj problém, choroba u teba doma je tvoj problém, stav zdravotníctva je tvoj, váš, ich problém. Preto sa niektoré z kríz nestrácajú, ale prehľbujú. Lebo si často, príliš často umývame ruky na spôsob Piláta Pontského.

Zuzana Mojžišová

Kríza ako kríž

Vezmi svoju krízu a nasleduj ma
Odkiaľ - kam, Pane?

Od slávnostného vstupu do Jeruzalema
Od poslednej večere so starým(i) a známym(i)
Od jasnej predtuchy toho, čo musí prísť
Cez Getsemanskú záhradu plnú úzkosti i odovzdania
Cez zatknutie a zviazanie
Cez mlčanie i slová plné pravdy
Po jej ťarchu a bolesti, keď sa na nás priamo dokáže
pozrieť len hŕstka ľudí
Po Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil
Odpusti im, lebo nevedia, čo činia
a do Tvojich rúk porúčam svojho Ducha
A nakoniec po zázračné ráno vzkriesenia: nového
života, premeneného zmyslu Bytia, poznania...

A cyklus kríz, ktorý sme spolu niesli na Podvečerných? Uviedol problémy a výzvy, ktorým som čelila, čelím (i čeliť budem) ako jednotlivec i ako člen rôznych skupín a spoločností, do Božieho svetla (a niekedy aj Jeho tmy), dal im inú perspektívu.

A zároveň ma priviedol do bližšieho kontaktu s druhými (ich trápeniami i silou, pomocou ktorej ich zvládajú): či už na stránkach Biblie, v laviciach na Cukrovej, alebo v uliciach tam vonku. Znížil pocit izolácie, do ktorej nás kríza tak často dostane: pocitu, že sme na to sami. Veď nikto nie je ostrov atď.

Zuzana Kucharová

Do životného odpoľudnia vstupujeme hlboko nepripravení, a čo je ešte horšie, spoliehame sa pri tom na klamané predpoklady svojich doterajších právd a ideálov. Odpoľudnie života nemôžeme žiť podľa toho istého programu ako dopoludnie, lebo toho, čoho je ráno dostatok sa nám večer nedostáva, a to, čo bolo ráno pravdou, večer už pravdou nie je. C. G. Jung

Proces, ktorý treba prijať

Moje hľadanie je v kríze. Alebo je kríza moje hľadanie. Moja skutočnosť je v kríze. Alebo je kríza v mojej

skutočnosti? Už asi rok prechádzam osobnou krízou vlastného duchovna – zvlášť som si ju začala uvedomovať pred rokom, keď som si zlomila ruku. Ten úraz mi priniesol bezmocnosť a depresiu... a kdesi tam začalo moje uvedomovanie si vlastnej konečnosti. Táto kríza mi zatiaľ nepriniesla „ovocie“, ktorým by som vás mohla ponúknuť. Neporodila som žiadnu múdrosť a hoci o tom veľa premýšľam, pocit obohatenia z nového poznania, aký si pamätám z mojich predošlých kríz (a že ich bolo...), sa akosi nedostavuje... akoby sa mi sám cieľ vyhýbal... Táto kríza mi zatiaľ prináša iba bolestivé, tristné zistenie, že starnutie je proces, ktorý treba prijať. Zistenie však ešte nie je poznanie. A cítim, aké je pre mňa ťažké prijať túto skutočnosť, vlastne iba sa učím s tým žiť. Takmer celý profesionálny život presviedčam iných, aké dôležité je prijať skutočnosť. A aj sama som ju – a neraz veľmi tvrdú – musela prijať, či už keď mi zomreli alebo ma opustili moji najbližší, alebo keď som musela prijať niektoré zo svojich zrkadiel, v ktorých sa nerada vidím. Zakaždým to bolo ťažké v niečom inom... ale uľahčené mojou mladosťou a životaschopnosťou. Prijatie vlastnej staroby je zatiaľ moja nedokončená záležitosť. A úzko s ňou súvisí aj duchovný rozmer, ktorý sa snažím dosiahnuť... či obsiahnuť? Rozmer, ktorý mi pomôže prežiť ubúdanie síl, zdravia a možno aj rozumu... racionálne mi je jasné, že aj staroba má zmysel... čím menej vládžeme, tým menej sa nám chce žiť... možno tým ľahšie prijmem svoju blížiacu sa smrteľnosť. Ale cítim, že je veľmi dôležité byť na ňu pripravený tam... kdesi tam, hlboko... v duši. Toto je MOJA súčasná kríza a nezavinil ju nik iný, len samotný môj život. Iba JA. Asi najviac mi v nej pomohlo, že som prestala bojovať s Bohom, bojujem len so seberovnými hriešnikmi, hľadám a nevzdávam sa. Som otvorená Duchu, každému novému slovu, v podstate každá z kázni na tému krízy (a nielen) vo mne vznietila nejakú iskierku. Podvečerné bohoslužby sú pre mňa sviatkom slova, ohníčkom, svetlom, ktoré mi občas bliká, občas jasne svieti pri mojom hľadaní zmyslu konečna...

Soňa Tomašových

Vedz, že každé neriešiteľné protirečenie, každý nenaopraviteľný rozpor ťa núti rásť preto, aby si ho obsiahol. Hrcami svojich koreňov naberáš beztvárú zem, jej kremeň i humus, a staviaš tak céder na slávu Božiu. Iba ten chrámový stĺp došiel do slávy, čo sa za dvadsať pokolení zrodil z opotrebovania – navzdory ľuďom. A ty sám, ak chceš rásť, opotrebovaj sa v rozporoch. Vedú k Bohu najkratšou cestou. Je to jediná cesta na svete. Z toho vyplýva, že bolesťou rastieš, keď ju prijmeš. Lebo nemá význam, čo nie je výstupom alebo cestou. Antoine de Saint-Exupéry

Priestor premeny

V nejakom zošitku spred tridsiatich rokov mám poznamenanú takúto múdrosť z nedeľného kázania: „Každá kríza je krízou viery.“ Často sa táto téza rozžiarila na scéne môjho vnútorného sveta v úplne nečakaných okamžikoch a pôsobila na mňa ako výsmešné svetlo ponížujúcej reklamy. Tá reklama iba prehlbovala konflikt rozumu a srdca, prehlbova-

la blbý pocit z vlastnej neschopnosti preliezť danú krízu vlastnými silami a za krátky časový interval. Vtedy má vo všeobecnosti jedinec niekoľko možností, teda aspoň dve možnosti. Buď zavrhnúť tú svietiacu reklamu, rozbiť ju temnou kamennou myšlienkou na ostrú tmú, alebo rozbíjať a mučiť seba za to, že v tomto zrýchlenom svete, svete stresu, efektívnych postupov, svete víťazov, nevie zjednotiť sám seba s takou krásnou jednoduchou ideou. Jednoduchá myšlienka: Kríza je príležitosť k rastu viery. Túžba pochopiť, o čo tu vlastne ide v konkrétnych osobných aj spoločenských situáciách, v reálnych procesoch každodenného rytmu času a povinností, tá túžba odráža sa ako od zrkadla a vracia sa ako bumerang. A čas plynie. Čas meraný nie sekundami, minútami alebo hodinami, ale čas meraný rokmi. A potom, aké prekvapujúce, jedného dňa túžba pochopiť neodrazí sa od významu slov, ale prenikne dovnútra, prenikne doslova so Slova a vtiahne so sebou celého človeka. Vtiahne do fascinujúceho AHA pohľadu na svet za zrkadlom či svet v zrkadle a človek si užíva liečivý pobyt vo vnútri Slova. Hľa, je to také jednoduché! A pohľad späť, do čias, keď dané poznanie bolo „za sklom“, sa premení na vďačnosť, na vďačnosť za milosť, vďačnosť za udelenú milosť. Zrazu tá myšlienka, ktorá bola dlho neprijateľná, sa dá prežúť, stráviť a dá sa ňou sýtiť.

Jana Camara

Človeku bola udelená nová zodpovednosť. Už sa nemôže vyhovárať na svoju malosť a ničotnosť, pretože temný Boh mu vložil do rúk atómovú bombu a chemické zbrane a dal mu moc vylietť na svojich spolutvorov apokalyptické ampule hnevu. A keďže mu bola zverená takmer božská moc, nemôže zostávať naďalej slepý a nevedomý. Musí sa dozvedieť niečo o Božej prirodzenosti a o metafyzických procesoch, ak má porozumieť sám sebe a tak dosiahnuť poznanie Boha.

C. G. Jung

Modlitba

Drahý Bože, obraciame k Tebe svoju myseľ, svoje srdce, chceme Ti otvoriť svoju vôľu. Lebo iba keď stojíme pre Tvojím absolútnom, pred dokonalým zrkadlom, vieme, kto sme. Naše bytie je záhadné, máme obrovskú moc, vieme tvoriť myšlienky a tie myšlienky a tvorivé predstavy pretvárajú v skutočnosť, ktorá naozaj mení svet. Môžeme svetu pomôcť rozvinúť sa, ale môžeme tento svet zničiť. A môžeme v ňom zničiť aj samých seba a svoju ľudskosť. Sme v niečom božskí, a predsa sme v niečom úbohí. Máme poznanie, ale nevieme pravdu. Máme moc tvoriť, ale my sme nestvorili svet. Máme schopnosť predvídať, ale budúcnosť nie je náš projekt. Daj nám tú myseľ a daj nám milosť, aby sme aj dnes uvideli, odkiaľ prichádza naša moc, aby sme ju poznali a vzali na seba zodpovednosť za to, čo si nám zveril a prijali aj hranice toho, kde naša moc, naše rozhodovanie a naše projekty končia. Daj nám poznať, že sme človekom ako Tvoj obraz, aby sme v ňom mohli nachádzať zmysel toho, čo tvoríme a toho, ako zápasíme za lepšiu, spravodlivejšiu a ľudskejšiu podobu nášho sveta.

Daniel Pastirčák

HOSPODIN JE PÔVODCOM KAŽDÉHO POŽEHNANIA

por. MARIÁN BODOLLÓ
(Vojenský duchovný, ktorý je v súčasnosti
s našimi vojakmi v Afganistane.)

Pútnická pieseň Šalamúnova

„Ak Hospodin nestavia dom, márne sa namáhajú stavitelia; ak Hospodin nestráži mesto, márne bdie strážnik. Márne vám zavčasu vstávať a neskoro si sadať, jest v bolesti vyrobený chlieb; dosť dáva On svojmu milému v spánku. Ajhľa, dedičstvom od Hospodina sú synovia, odmenou je plod života. Ako sú šípy v ruke hrdinovej, takí sú synovia mladosti. Blahoslavený je muž, čo si nimi naplnil tulec; nevyjde na hanbu, keď bude rokovať s nepriateľmi v bráne.“ (Žalm 127)

Cerešňu v slovenskom kempu
v Kandaháre zasadil minister
NO SR M. Givác

Vy, ktorí čítate náš zápisník pravidelne a sledujete správy, asi tušíte, že sa nachádzame v polovici našej misie. Ako jednotka sme sa snažili zhostiť svojich úloh a už mnohé veci robíme automaticky. S takouto rutinou však vždy po čase dochádza k poklesu pozornosti. Je na mieste, aby potom ako psychológ, tak aj duchovný sa snažili urobiť niečo pre oživenie tímu, ako aj psychohygienu vojakov.

Kolega psychológ sa snaží s vojakmi viesť rozhovory tak, aby dokázali

popísať, čo prežívajú, ako sa im darí. Zároveň sa snaží prirodzene v rozhovore zistiť, čím žijú aj mimo službu. Nie je to „špicľovanie“. No a ak si doniesli z domu nejaký závažný problém, snaží sa spolu s nimi hľadať riešenie. Určite je to beh na dlhú trať a obdivujem jeho trpezlivosť ako aj spontánne rozhovory, ktoré dokáže u nich vyvolať.

Pôst v armáde?

Pre mňa je tu však iná výzva. Ako sa pokúsiť s vojakmi v rámci našich možností prežiť pôstny čas. Čím iným mu môže vojenský duchovný obohatiť ich rozmer chápania duchovných vecí okrem tradičných Bohoslužieb. Niečo úplne iné, ako v našich domovských útvoroch. A skúsil som s nimi ranné stíšenia. Tak, ako nás to naučili v Južnej Kórei. Prečítanie textu z Biblie, krátke zamyslenie z čítania na každý deň a potom už len ticho. Desať-pätnásť minútové. Ticho pri svetle dvoch sviečok. Od siedmej do pol ôsmej ráno. A to celé ukončiť Otčenášom. Najprv som si myslel, že na toto pozvanie prídem len ja. No keď ma kolega z izby ráno vyzval: „Tak čo, padre, ideme na to?“ a pridružil

sa ďalší dvaja, vidím, že to má zmysel. Sedíme v tichu, no zároveň okrem tej dobrej Božej energie do nového dňa sa dobíjame aj tou mužskou. A to veľmi potrebujeme. Je to totiž také nevypovedané povzbudzovanie sa jeden druhého: „Nie si v tom sám, som s Tebou na jednej lodi a aj ja potrebujem ten pevný bod nad sebou v tejto vojne.“

Duchovný a psychológ

Nie na všetko stačím sám. Sú chvíle, keď si musím prizvať k stretnutiam spomínaného kolegu psychológa. Nie na všetko máme teológovia odpovede a nie všetko dokážeme správne pomenovať. Rozhodli sme sa preto obaja, že skúsime ísť do nového projektu, ktorý, myslím na misii v zahraničí, zatiaľ ešte nikto neotestoval. Je to akoby pokračovanie tých ranných stíšení, tentoraz však už tak, že sa rozprávame. Predstavím im biblickú postavu, s jej svetlými chvíľami ako aj zlyhaniami. Začali sme Abrahámom. Ten, ktorý sa musel ukázať ako syn, manžel, bojovník a zároveň aj vodca. Aj u neho boli chvíľami výšky, aj pády. A to je vojakom sympatické, že aj v minulosti boli veľké postavy, ktoré zlyhali, no s Božou pomocou dokázali vždy vstať a ísť ďalej. Po prečítaní vybraných pasáží biblického textu sme začali rozprávať. A bavili sme sa len o našich životoch, koníčkoch, rodinách. Nikto nemal v sebe tú potrebu riešiť niekoho, kto tam momentálne nebol, alebo prácu, na ktorú tak či tak nemáme nový pohľad a poznáme už ten zabehnutý stereotyp. Len sa jedno-ducho chceme ako chlapi porozprávať.

Toto je aspoň v skratke to, čím, okrem iného, momentálne žijeme, v našej psychickej aj duchovnej oblasti. No, nič tak nepovzbudí človeka a nenahradí tú odlúčenosť z domu, ako práve dobrá správa od rodiny. Ako na neho myslia, ako im veľmi chýba ale aj to, ako sa na neho zároveň tešia.

Sme v polovici misie a chcel by som Vás poprosiť o modlitby. Za nás, za naše rodiny. Nech prežijeme pôstny čas tak aj veľkonočné sviatky v pohode a bez strát, ale najmä tú veľkonočnú udalosť, ktorá by rozhodne nemala ostať zamlčaná. ■

ČO SA ZMENILO A ČO SA NEZMENÍ...

Sú veci, ktoré sa neustále menia a vyvíjajú. Ale sú veci, ktoré sa nemenia? Ak také sú, tak ako to, že niečo sa mení a niečo nie?

Zmenilo sa napríklad to, že máme už o jeden zbor v našej cirkvi viac. Mám na mysli Spišskú Novú Ves. Áno, došlo k dlho pripravovanej zmene, za ktorú sa mnohí modlili, za ktorou stál a stojí jeden z našich zborov patriaci do – počul som aj také pomenovanie, že : „Veľká trojka“ – ktorú majú predstavovať Levice, Bratislava, a Prešov. V tomto prípade ide o Prešov. V Bratislave nás podobná udalosť onedlho čaká.

Pre vás, ktorí to trochu hlbšie poznajú, by skôr sedelo: nový zbor Smižany. Nuž ale aj toto je znakom zmeny. Smižany sú súčasťou Spišskej Novej Vsi a keby ste šli autom zo Spišskej Novej Vsi smerom na Levoču cez Smižany, tak len veľmi ťažko zbadáte, kedy ste prešli hranicu obcí.

24. marca sme teda slávnostnými bohoslužbami v tamojšej Redute uviedli nový zbor na Strojníckej ulici 2 v Spišskej Novej Vsi do života a začali písať na Božiu oslavu jeho históriu. Bratia v Smižanoch aj v Prešove sa rozhodli pre administratívne sídlo zboru v okresnom meste. Stanica Smižany, patriaca k zboru v Prešove sa zmenila na samostatný zbor v Spišskej Novej Vsi a jeho prvým kazateľom sa stal Martin Kačur. Sme vďační Bohu za jeho vedenie.

Ale sú veci, ktoré zostávajú. Napríklad, Božia vernosť. Jeho pravda zjavená v Písme svätom. Napríklad, minulosť, ktorou sme všetci prešli, ktorou prešla stanica v Smižanoch. A aj na týchto nemenných veciach môžeme budovať budúcnosť.

Nový zbor v Spišskej Novej Vsi prevzal od košického zboru stanicu Vitkovce, ktorú tvoria naši rómski bratia a sestry, ktorí na slávnostnom otvorení prispeli oslavnou piesňou v slovenčine, ale, treba povedať, že lepšie znela v rómštine. Akosi rytmus bol lepší a duch vial silnejšie...

Na slávnosti bol prítomní aj pán primátor Ján Volný s manželkou a prihovril sa aj farár Jaroslav Matys zo zboru ECAV v Spišskej Novej Vsi. Rád by som za všetkých vás vyslovil slová proroka Zachariáša: „*Lebo tí, čo pohrdli dňom malých začiatkov, budú sa veseliť, a uvidia v Zerubábelovej ruke olovniciu.*“

Vážme si teda „dni malých začiatkov“ aby sme nemuseli hľadať na olovnici v ruke prísneho sudcu...

Ivan Markuš

ZMILUJ SA, ZMILUJ NADO MNOU

Počas práce na novom spevníku sme sa pýtali, či máme dostatok piesní, ktoré vyjadrujú prosbu o zmiľovanie: **Kyrie eleison! Pane, zmiluj sa!**

Takéto piesne sú podľa svojho obsahu buď veľkonočné a hodia sa na Veľký piatok; alebo sú vhodné na spievanie pri Večeri Pánovej. A predsa - nie sú iba príležitostné... Uvedomovala som si to aj ja pri písaní textu. Slová *zmiluj sa nado mnou, ...bez teba, Pane, zahyniem, čaká ma Boží súd. Hriech na mňa stále ža-*

luje, obhajcom mojím buď... sú veľmi silné, ale nemám ich vyhradené iba pre určité dni v roku.

Ewald Danel, ktorý zhudobnil text, vystihol naliehavosť prosieb obsiahnutých v prvých dvoch slohách. Tretiu slohu posunul z molovej do durovej tóniny, aby podčiarkol východisko, nádej a vyznanie: *Pre svoju obeť zachráň ma... Prichádzam s vierou pod tvoj kríž, ty si môj Boh a Pán!*

Za SPS Jana Nagajová a Ewald Danel

Zmiluj sa, zmiluj nado mnou

Jana Nagajová

Ewald Danel

1. Zmi - luj sa, zmi - luj nado mnou, Ba - rá - nok, Bo - ži Syn!
2. Bez te - ba, Pa - ne, zahy - niem, ča - ká ma Bo - ži súd.

Od - pusť mi hrie - chy, zľutuj sa, ob - my ma z mo - jich vín!
Hriech na mňa stá - le, žaluje, ob - haj - com mo - jím buď.

3. Pre svo - ju o - beť zachráň ma, pro - sím a vyz - ná - vam.

Prichádzam s vie - rou pod tvoj kríž: Ty si môj Boh a Pán!

KVAPKA Z KLÁVESNICE TAJOMNÍKA RCB

O KOŠELI A O KABÁTE

Tentokrát by som vám chcel povedať čosi o tom, ako vnímam v širších súvislostiach pochody v našej cirkvi. Ba začnem ešte viacej zo širšia, nielen pri ich riešení, ale už pri vnímaní a posudzovaní rôznych momentov v živote našej denominácie.

Súvisí to do značnej miery aj s princípom našej vízie: Jednoty v rozmanitosti, ktorú uplatňujeme. Nie vždy vhodne a nie vždy úspešne.

Veľkú časť svojej práce a energie vo funkcii tajomníka cirkvi vynakladám na pochopenie vecí, ktoré s tým úzko súvisia. A nie vždy sa mi to darí, čo ma frustruje, ale dlhodobo aj znepokojuje. Mávam také chvíle, keď sa mi zdá, ako keby sme sedeli v loďke, nemáme veslá, ani motor, a tak sme unášaní prúdom. V podstate zatiaľ nič nehrozí, rieka tečie pokojne, počasie je celkom znesiteľné. Matne tušíme, že kdesi pred nami sú pereje, ku ktorým raz iste doplávame...

Keď si to uvedomíme, tak odrazu je jasné, prečo sa vraví: „bližšia je košeľa ako kabát“. Jednotne sedíme v unášanej loďke, jeden chce na ľavý breh, lebo tam má svojich príbuzných, druhý navrhuje prísť na pravej strane, kvôli ovociu na stromoch. Ďalší sa chystajú radšej plávať k ostrovu, ktorý sa objavil pred nami, a niektorí sa rozhodli zostať v loďke a dúfať a veriť, že to loďka prežije...

Každá skupina či jednotlivec je hnaný svojim vlastným záujmom. Svojou rozmanitosťou. A patrične ju aj prezentuje a presadzuje. To je tá košeľa. Kabát je solidarita, konsenzus, dohoda s ostatnými – na spoločnom riešení.

Dám taký malý príklad z nášho života, iste nie závažný, ale charakteristický. Rada rozhodla, že emaily – služobného charakteru – v rámci komunikácie nahrádzajú papierovú poštu. Tieto emaily majú byť podpísané minimálne plným menom, funkciou, a podľa možnosti mobilom (posledné nie je podmienka). Toto je akýsi symbol „jednoty“.

Nuž, ale ďalej chodia „úradné“ emaily podpísané napríklad: MK, o, dj, dp, j, TM, ... sorry, je ich oveľa viacej, alebo jednoducho aj bez akéhokolvek signovania.... niekedy aj bez bodky na konci textu. Ako to nazvať? Existuje taký slogan: „myslieť globálne – konať lokálne“.

Tak toto je presne to lokálne konanie, ale bez globálneho myslenia. V tom spočíva naša jednota v rozmanitosti, a o tom je aj košeľa a kabát, že to „globálne“ je nám ukradnuté, lebo žijeme v „lokálnom“ svete.

Aspoň pre túto úvahu: skúsme si to „globálne“ nahradiť a domysliť ako našu Cirkev bratskú.

Prajem pohodové premýšľanie.

Ivan Markuš

Z ROKOVANIA RADY CIRKVI BRATSKEJ

FEBRUÁR 2013

Spoločné modlitby na základe Lukáša 12, 41–53 viedol Tibor Máhrik.

Rada rozhodla o zriadení nového zboru Cirkvi bratskej v Bratislave s účinnosťou od 1. apríla 2013. Slávnosť ustanovenia nového zboru bude 19. mája 2013 na pamiatku dňa Letníc. Novému zboru prajeme život plný Ducha Svätého.

Rada menovala dvoch nových členov dozornej rady škôl Narnia a Bilgym: Ivetu Novotnú a Juraja Stupku.

Rada diskutovala v rámci prípravy Konferencie 2013 o návrhu zloženia jednotlivých konferenčných komisií.

Rada rozhodla o vizitáciách v roku 2013 nasledovne: *Zbor Hermanovce*: Bohdan Roháček, Martin Uhrniák; *Zbor Kalinovo*: Martin Jurčo, Martin Kačur; *Zbor Košice*: Štefan Evin, Ludo Fekete; *Zbor Stará Turá*: Rastislav Betina, Ivan Markuš; *Zbor Vranov nad Topľou*: Tibor Máhrik

Rada vzala na vedomie predbežnú informáciu o výsledku hospodárenia za rok 2012, ako aj informáciu o návrhu nového modelu hospodárenia, ktorý po prerokovaní v seniorátoch predloží Konferencii.

Jarná pastorálka kazateľov a vikárov sa uskutoční 3.–4. apríla v hoteli Junior v Jasnej.

Rada pozýva na 5. Konferenciu *Máme čo zvestovať* všetkých kazateľov, starších zborov a všetkých spolupracovníkov, ktorí sa chcú vzdelávať v „Zvestovaní nádeje podľa listov Tesaloničanom.“ Konferencia sa uskutoční 4.–6. apríla v hoteli Junior v Jasnej.

Rada odsúhlasila znenie listu predsedovi ERC a redakcii časopisu *Evanjelickej Sitno*.

Rada vzala na vedomie informáciu o zvolení Juraja Kohúta za seniora západoslovenského seniorátu a Martina Jurču za seniora východoslovenského seniorátu. Obom praje Božiu múdrosť v ich službe.

Rada podporuje návrh Reformovanej kresťanskej cirkvi na schválenie dokumentu ERC „Manželstvo, rodina, sexualita.“

Zapísal: Ján Henžel

KRÍZA OCHRANCOV MRAVNOSTI

ŠTEFAN MARKUŠ,

Popredná slovenská
politická pred časom
vyhlásila, že morálka
spoločnosti sa historicky
vyvíja. Publicista v kontexte
škandálov, ktoré prenikajú
z prostredia Vatikánu,
zase provokuje: „Aká je
morálka kontrolórov
morálky?“ Ničí povest'
cirkvi vari meniaci sa
morálka jej predstaviteľov?
Sociológovia učia,
že hodnoty morálky sú
podmienené úrovňou
sebauvedomenia a slobody
jednotlivcov.

Tieto tézy, v zmysle kresťanskej etiky sú však polopravdami. Spoločenské vedy síce nepopierajú, že morálku ľudí v minulosti ovplyvňovali aj svetové náboženstvá, v postmoderne sa však ich vplyv vytráca, hovoria. Zostrojili dokonca genealógiu morálky. Už vieme odkiaľ morálka ľudí pochádza a kam speje. Svetonázorová orientácia ľudí (ateistická, náboženská či agnostická) nemá na evolúciu morálnych hodnôt dramatický vplyv. Ak áno, potom morálku spoločnosti skôr zhoršuje. Spôsobuje chaos a neporozumenie medzi národmi. Sú to tvrdenia, ktoré sú v protiklade ku všetkému tomu, čomu sme doteraz verili. Čo s tým?

Americký sociológ (H. M. Sass) „objavil“, že mravy spoločnosti sú regulované piatimi hodnotovými kritériami. Ak sa v komunite na dostatočne vysokej úrovni udržuje *komunikácia, kooperácia, kompetencia, kultivácia a korporatívny súcit* – potom náboženstvo, ako také, na prostredie nemá vplyv. Teda, pokiaľ spolu hovoríme, spolupracujeme, úlohy si medzi sebou správne rozdeľujeme, voči sebe sa správame úctyhodne a chyby si navzájom pardonujeme, hlbšie duchovné doktríny sú zbytočné. Hypotézu nazval *Teóriou 5K*. Ak vlastníme 5K, potom na zemi môže byť iba raj. Nazdávam sa, že vedec nezohľadnil vo svojej teórii také vlastnosti človeka ako chamtivosť, pýcha, nevraživosť, lakomstvo, závisť, túžba po moci, bohatstve a iné neresti, ktoré dokážeme hravo doplniť. Faktom je, že na poli zasiatom dobrým semenom vždy vyrastie aj kúkoľ. Nieкто sa neprestajne pokúša pokaziť pekný výhľad na úrodné pole. Odkiaľ sa vzalo to, čo si medzi sebou nepravíme? Na um

prichádzajú hodnoty, ktoré apoštol Peter už v prvom storočí svetu odkázal: „...*budte jednomyselní, súcitní, plní bratskej lásky, milosrdní a pokorní*“ (1P 3, 8). Máme tu zoznam piatich cností, ktoré sa podozrivo podobajú na kritériá *Teórie 5K*. Jednomyselnosť určite súvisí s dobrou komunikáciou. Súcitnosť zase s korporatívnym súcitom. Bratská láska zaručuje dobrú spoluprácu. Milosrdnosť nadväzuje na kompetentné jednanie. Navyše pokora je vždy prítomná pri kultivácii medziľudských vzťahov. Táto skupina etických noriem určuje životný štýl kresťana.

Neviem, či profesor Sass čítal Petrovú epištolu. Ak áno, potom je šikovný plagiátor. Ak nie, potom musíme obdivovať jeho vedecký výsledok. Dospel ku geniálnemu objavu. Nezávisle od štúdia Biblie potvrdil jej pravdu. Dokázal nemennú platnosť biblickej rady pre požehnané spolunažívanie spoločenstva. To je obdivuhodný a prekvapivý výsledok.

Problémom dnešnej doby je, že jej morálku začali intenzívne relativizovať tí, ktorí by ju mali chrániť. Vytrácajú sa ochrancovia mravnosti. Pedagógovia nedávno potvrdili, že dnešné deti, napríklad, nepoznajú význam slova *cudnosť*. Prečo asi? So stratou niektorých hodnôt sa mení aj slovník mladej generácie. Kresťan sa stáva dokonalým, keď sa ozdobuje kompaktnou skupinou biblických hodnôt. Žalmista odporúča: „*Chráň si teda jazyk pred zlom, svoje pery pred lživými rečami, odvráť sa od zla, konaj dobro, hľadaj pokoj*“ (Ž 34, 14n). Takých Hospodin odmeňuje. Sľubuje im, že „...*z každého súženia ich vyslobodzuje*“ (Ž 34, 18).

Zo skupiny biblických hodnôt by však nemalo nič chýbať.

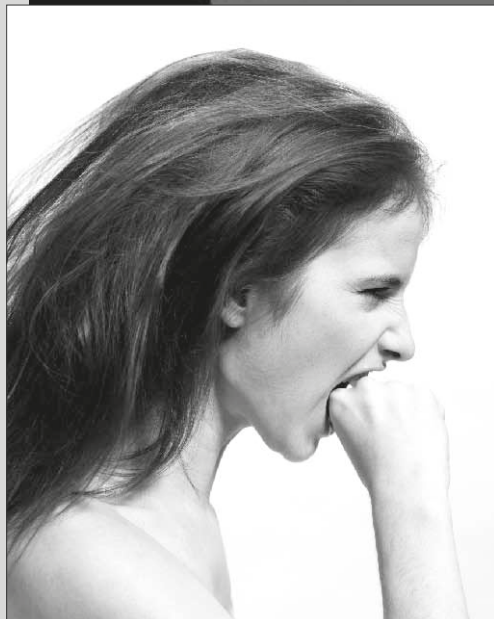

DIALÓG

03/2013, VI. ročník

MLADÝCH

EDITORIAL

Určite poznáš ten pocit, keď už nevládzeš. Jednoducho, príliš veľa povinností a ešte viac stresu. Prežila som to počas posledných, asi troch týždňov. Najskôr veľa práce. Treba robiť svoju, treba robiť namiesto kolegyne, ktorá dostala dvojtýždennú výpoveď, treba zaučiť novú kolegyňu, ktorá za ňu nastúpila a treba to všetko zvládnuť hneď a teraz. Po práci príchod do bytu, kde spolubývajúci konštantne hrajú hru – kto urobí v byte väčší smrad. Spánok je zlý, lebo je neustále prerušovaný vytrvalým chrápaním spolubývajúcej. V práci červené oči a kruhy a lá panda. Na školení o stres-manažmente suverénna víťazka v teste „Ste pod stresom?“ Pche, nielen že pod stresom, výsledky vyšli ako „totálne vyčerpaná“.

Osamelosť v meste, ďaleko od priateľa, od mamy, od milovaného psa a od kamarátov, ktorým sa dá zveriť a porozprávať. 48-hodinové víkendy, počas ktorých sa dá len splašene behať od jedného známeho k druhému v snahe potešiť všetkých. Náhodne sa začínajúci plač pre drobnosti ako zlomená ceruzka kolegu, ktorý sa opatrne a potichu snaží vysvetliť, že treba viac spať. Nijaká snaha vysvetliť mu fakty, lebo v poslednom čase mám málokedy potrebu púšťať ľudí do svojho súkromia. Pomedzi to všetko večerné stíšenie v štýle: „Vieš čo Bože? Som fakt unavená sa s Tebou baviť, radšej zariadiť nechrápe a nech konečne nájdem voňavejšie bývanie. Potom sa môžeme rozprávať.“

Po tomto všetkom som navštívila svoju najlepšiu priateľku. Pozná ma dokonale, a preto mi ako prvá strčila pod nos krabičku s citátmi pod názvom „duchovné cukríky“. Na mojom stálo: „*Marta, Marta, staráš sa a znepokojuješ pre mnohé veci a potrebné je len jedno. Mária si vybrala lepší podiel, ktorý sa jej neodníme.*“

A vtedy mi to došlo. Čo je to najdôležitejšie a na čo sa musím spoliehať. A preto nech si kdekoľvek, študuješ v meste ďaleko od svojich blízkych, cítiš sa osamelý, psychicky unavený, neschopný všetko stihnúť a príliš znechutený na rozhovor s niekým a už vôbec nie s Bohom, tak to aspoň skús. Zver sa so svojimi starosťami, strachom zo skúšok a bolesťami Bohu, lebo len on Ti môže ukázať správny smer.)

Eva Kianičková

redakčná rada:

Eva Myjavcová (predsedníčka)
Juraj Institoris
Bohuslav Piatko

redakcia:

Jana Lesňáková (Cabadaiová)
Šimon Evin
Nad'a Klaudivy
Juraj Sabol

grafické spracovanie: **Nad'a Klaudivy**

KONTAKTY:

vedúca redaktorka: **Eva Kianičková**
e-mail: **kianickova.eva@gmail.com**
mobil: **+421 903 822 042**

KOMENTUJTE témy z Dialógu aj z Dialógu mladých! Takisto, ak radi píšete **BLOGY**, alebo robíte **FOTKY**, neváhajte a ozvite sa nám, radi vám dáme priestor pre uverejnenie! Svoje reakcie a iné príspevky nám posielajte na:

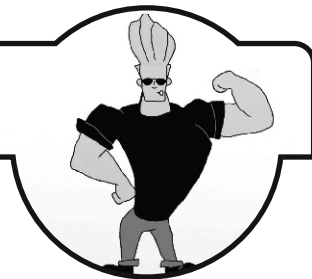
dialogmladych@gmail.com

Takisto sa môžete zapojiť do diskusie na:

www.mediasvatava.sk

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu :)

KULT TELA

ako sa mať rád a kde je moja hodnota

„Ty si ale somár!“ „Ako to vyzeráš, ved sa na seba pozri!“ „Si obyčajná chudera!“ „Zase si zlyhala...“ A mohla by som pokračovať, ale nebudem. Dnes tieto sebazničujúce myšlienky, ktoré sa zrodili v mojej hlave, alebo boli poznámkami môjho okolia, považujem za klamstvo. Dnes sa už len tak ľahko nedám oklamať. Pretože, z Božej milosti som smela poznať pravdu, pravdu o sebe.

Ale, začnem pekne poporiadku. V čase keď moje fyzické telo prechádzalo najdramatickejšími zmenami, nado mnou prekypovala ostrá kritika okolia a ja som sa nedokázala na seba pozrieť ani len do zrkadla, keďže z neho na mňa civela vzdialená, bezdychá figurína, som vôbec nerozumela, čo znamená, že máme „Milovať bližného ako seba samého.“ (Mt 22, 39). To predsa nie je možné! Ved', ak sa ktokoľvek úprimne pozrie do svojho vnútra a uvedomí si, kým vlastne je, je nemysliteľné, aby sa miloval. Ako sa môžem mať rada?! Ved' úprimný pohľad do môjho srdca síce odhalí snahu milovať, ale aj neschopnosť robiť to úplne a úprimne. Navonok síce vyzerám usporiadane a k svetlu, ale to je len krehký obal toho, čím v skutočnosti som. Najtajnejšie hlbiny mojej duše

ukrývajú hnev, závišť, opovrhovanie... Ako je možné milovať samého seba?!

Boh mi neustále podsúval odpovede na túto otázku, avšak ja som ich nedokázala rozlúštiť. Až kým sa ku mne nesklonil sa rozhodne nevyjadril svoj postoj ku mne. Jeho jemné „Milujem Ťa“ rozbilo môj ochranný obal na márne kúsky. Jeho pohľad prenikol priamo do najtajnejších kútov môjho vnútra. Stála som pred Ním úplne obnažená a pýtala sa: „Ty ma miluješ? Pozri sa, predsa lepšie, to som skutočná ja!“ „Milujem Ťa,“ zareagoval. A ja som smela porozumieť. Boh ma pozná, a predsa ma miluje. Toto vedomie vo mne začalo uzdravujúci proces, ktorý viedol k úplnému sebprijatiu. Sebazničujúce vzorce myslenia som sa naučila nahradzovať Božimi myšlienkami o sebe samej a učila som sa prijímať a milovať každú časť svojho fyzického tela, ako aj duševnej a duchovnej stránky. Dnes svoje telo považujem za nádherné, pretože ho vymodeloval sám Majster. Identitu zasmušilej, tuctovej a sebalutujúcej chudery nahradila identita Kráľovskej dcéry, ktorá dobre vie, kým v skutočnosti je a nebojí sa úprimne pozrieť na seba samú. Každý pohľad do môjho vnútra ma totiž

viac vtlača do náručia môjho Kráľa. Dnes viem, kým som. A keď sa pozriem do zrkadla, jemne sa pousmejem a žasnem nad svojou jedinečnosťou a vzácnosťou. Som predsa predivne utvorená Stvoriťelom vesmíru (Ž 139). Aj Ty!

Zuzka Nováková

nadčasovo krásni

Na svadbe mojej kamarátky som (oblečená v nádherných šatách s dokonalým účesom) dosiahla svoj osobný rekord v počte komplimentov za jeden deň. Pri x-tom komplimente som už v rozpakoch povedala: „Ďakujem, ja už neviem, čo na to povedať.“ Dotýtny priateľ mi jednoducho odpovedal: „Povedz len, že *Vďaka Bohu, že ma stvoril takú, aká som*. A večer v posteli Mu zrátaj všetku vďaka za komplimenty, ktoré si dnes dostala. Lebo On je ich príčinou.“

A vtedy mi to došlo. Všetko, čo som a čo mám, je len vďaka Nemu. Nie len moje talenty a schopnosti... ale aj moje telo je len dar, ktorý mám spravovať. V Biblii je verš, ktorý na prvý pohľad môže znieť veľmi jednoznačne...

„... telesné cvičenie totiž málo osoží, ale pobožnosť je na všetko užitočná, lebo má zaslúbenie pre terajší aj budúci život.“ 1 Tim 4, 8

Dobre, tak teraz zavrieme všetky fitness centrá? Nemyslím si, že tento verš hovorí o tom.

Tlak na rozvoj krásy tela je väčší každým rokom. Na vlastné oči vidím, že pekným ľuďom sa akosi ide životom ľahšie. S krásou ide rešpekt, obľúbenosť, uznanie... Nemôžem povedať, že make-up na tvári je hriech, alebo permanentka do fitka sú vyhodnené peniaze.

Ved' samému Bohu záležalo na kráse. Napríklad Zem, prečo by inak stvoril takú pestrú faunu a flóru? Ani človek a krása sa nedajú oddeliť. Ved' to Boh vymyslel vlasy kučeravé, rovné, vlnité, alebo vlasy čierne, červené až po ten najbelší blond. Myslím, že túžbu po kráse máme vštepenú práve od Neho.

Ale čo je ešte dobré a čo už príliš? Som vďačná za mojich starších bratov. Tí ma veru párkrát od zrkadla otočili, aby som

Všetko to má podčiarkovať krásu, ktorú mi Boh prirodzene dal.

Ak sa budem starať o svoj výzor viac, ako o čistotu a múdrosť svojho srdca, stane sa zo mňa časom „kus baby“. Možno si rýchlejšie nájdem chlapca, možno si ho aj vezmem... ale ako sa asi bude cítiť, keď v 50-ke zistí, že má ženu, ktorá nie je ani pekná, ani múdra? A vy, chlapci, ako sa budú cítiť vaše manželky, keď vaše svaly neunesú váhu zodpovednosti života?

V príslovi sa píše: „*Spanilosť je klam a krása je márnosť; ale žena, ktorá sa bojí Hospodina, zasluhuje si pochvalu.*“ Prísł 31, 30.

A myslím si, že sa to nevzťahuje iba na ženy. **Všetko, čím si, sa skrýva v tvojom srdci. Poznanie Krista, bázeň pred Bohom a odvaha Ho poslúchať**, toto z teba spraví ženu, ktorá nejednému chlapcovi vezme dych a muža, ktorým by sa nejedno dievča rado nechalo viesť. Či budeš

si prezliekla príliš krátku sukňu, alebo tričko s veľkým výstrihom. Myslím, že ich normálne chlapčenské oko mi pomohlo vytvoriť si názor v tejto oblasti. Jednoduché pravidlo – keď sa dievča predkloní, sukňa aj tričko musia obstáť a zakryť všetko, čo majú :) Veľmi záleží na tom, ako sa o seba starám – čo si obliekam, ako zdravo jem, či športujem.

mať 18, 25, 35 alebo 50 rokov, tvoja krása, rešpekt, hodnota budú nadčasové. Prečo by sa mal Boh obmedziť na niečo, čo bude trvať len niekoľko rokov... chce ti dať oveľa viac.

Eva Kohútová

tieto články, ako aj mnohé iné, nájdete na dialog-mladych.blogspot.com

evanjelium vzhľadu

Či si to uvedomujeme alebo nie, na to kým sme, kým sa chceme stať a kým sa stávame majú obrovský vplyv vzory. Média nám predstavujú vzory, ktoré nie sú dokonalé, ale akoby sa dokonalosti približovali. Vidíme ich všade, v televízii, časopisoch, na Internete, billboardoch... Každá druhá reklama sa týka vzhľadu. Účinkujúcimi sú úspešní a známi sexi športovci, modelky, herci... Predstavujú nám prostriedky, či spôsoby, ako dosiahnuť náš „vysnivaný“ vzhľad. Môže to byť kúpou zázračného prášku na chudnutie, správnym tréningovým plánom vo fitku či posilňovni, alebo tou „pravou“ farbou na vlasy, maskarou, značkovým kusom oblečenia či čokoliek iným. Tieto reklamy nám neponúkajú len samotný produkt, ponúkajú nám oveľa viac. Hovorí, že svet patrí krásnym a príťažlivým ľuďom, že to ako vyzeráme je dôležitejšie

než to, čo robíme, že môj vzhľad = moja identita. Ich správou, ktorú nám prinášajú však nie je len to, že nie sme dosť pekní, ale že to môžeme zmeniť. Stačí len chcieť. S týmto evanjeliom vzhľadu sme sa buď stotožnili, alebo s ním bojujeme.

Je na tom, že chcem dobre vyzeráť, niečo zlé?

Aby sme sa mohli rozhodnúť, potrebujeme poznať motív. Otázkou je, prečo nám na tom záleží. Motívom môže byť túžba po uznaní, potvrdení, že som niekto, boj o vytvorenie svojej vlastnej identity, po obdive a závidia iných. Dôkazom, že sme na dobrej ceste sa tak stáva počet komplimentov, či „lajkov“ na profilových fotkách sociálnych sietí. Ak je toto zmyslom nášho života, každodennou starosťou a túžbou, tak sme sa minuli cieľa.

Neboli sme stvorení na to, aby sme zo seba spravili čo chceme, ani aby nás iní obdivovali. Boli sme stvorení, aby sme boli Božimi mužmi a Božimi ženami. To, že nimi nie sme, je výsledkom rebélie prvých ľudí. Vďaka Kristovej obeti môžeme žiť nový život, ktorého zmyslom nie je sebaurčenie, ale nechanie sa pretvárať samotným tvorcom. Naším cieľom má byť stávanie sa Božím mužom a Božou ženou, ale o tom sa dočítate v ďalšom čísle :)

Juraj Sabol

BLOGervin

vonkajší, či vnútorný človek?

„Preto neochabujeme, ale aj keď nás vonkajší človek hynie, náš vnútorný sa obnovuje zo dňa na deň.“ 2K 4, 16

Keď si tento verš pozorne prečítaš, tak predpokladám, že si povieš, že sa ťa vôbec netýka. Vieš prečo si to myslíš? Pretože si pravdepodobne mladý človek pod 30. Mladý človek naozaj málokedy uvažuje tak, že „vonkajší človek“, jeho telo, ide dolu vodou. Pretože ak by to tak bolo, tak telo nie je hodné najväčšej pozornosti.

Lenže tento svet hovorí niečo úplne iné. Jeden z najsilnejších myšlienkových prúdov, ktoré v našej kultúre vládnu, dávajú telu ohromnú dôležitosť. Je jasné, že pre dobrý život potrebujeme zdravie a krásu. Je však naše telo naozaj to najdôležitejšie? Nech si pustíme akýkoľvek film, hlavní hrdinovia sú krásni, šikovní a štíhli ľudia. Takmer nikdy nie je hlavná hrdinka filmu obézna, alebo moletná žena či muž. Silná kategória reklám propaguje krásu a zdravie. Samozrejme, dosiahneš to iba kúpou ich produktov. Videoklipy sú založené na soft-porno štýle s veľmi sexi babami. Jednoducho, sme zamorení kultom krásy a v trocha vyššom veku, kultom zdravia. Je to jedno a to isté, len podoba trochu iná. Hlavná myšlienka, ktorá veriacim aj neveriacim, cébéčkárom či iným, mladým, či starším prúdi v krvi je: „Moje telo ma drží pri živote.“

Apoštol Pavol nie je starý dedko, keď píše vyššie spomenutý verš. Pavol tu píše a vedie našu myseľ k silnému paradoxu života. Je však veľmi reálny a čím skôr sa to naučíš vidieť ako Pavol, tým skôr budeš slobodným človekom, a tým skôr začne proces podobania sa na Ježiša. Ak sa budeš starať len o svoj výzor, fajn, budeš pekný. Ak sa budeš starať o svoju dušu, budeš charizmatik a bohatý človek, ktorý má čo ponúknuť svojmu okoliu. Pozor, výzor dôležitý je, ale duchovná osobnosť je miliónkrát dôležitejšia.

Naučiť sa túto lekciu nie je vôbec jednoduché. Otvára totiž iný svet. Svet slobody a hodnôt. Napríklad aj Božieho kráľovstva...

E.

<http://ranajkysjezisom.blogspot.com>

Veľký Detský Letný Pobyt Cirkvi Bratskej

objavy

hry

šport

dielne

výskum

kamaráti

10. – 17. augusta 2013

Hotel Magura, Ždiar, Belianske Tatry

Dievčatá a chlapci vo veku 6–12 rokov

Cena: 98 €

V prípade záujmu sa pobytu môžu zúčastniť aj sprevádzajúci rodičia či starí rodičia a mladšie deti.

Cena pre dospelých účastníkov 133 €.

Prihlášky a záloha vo výške 40 € do 15. 4. 2013

Informácie a prihlášky u koordinátorky pre prácu s deťmi CB Dagmar Danelovej,
0903 967 411, dagmar.danelova@gmail.com, alebo u vedúcich besiedky v zboroch CB.

www.cb.sk

www.uniadm.sk

Zapojte sa aj vy do tvorby Dialógu: svatava@internet.sk,
v diskusnom fóre na: www.mediasvatava.sk, aj písané na adresu redakcie.